

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

LV.

Sausis — January 21, 1970

Nr. 5

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KRAŠTO APSAUGA

KIEK APSIGINKLUOTI, KAD IŠVENGUS KARO?

Noras apstabdyti infliaciją verčia būtina subalansuoti valstybės biudžetą. Kadangi mokesčių kelti jau nebeįmanoma (valdantiems politikams tai būtų savižudybė), subalansavimas verčia apkarpyti išlaidas. Ir kur geriau jas galima būtų išbraukti, jei ne krašto saugumo reikalų sąmatoje? Šiaip ar taip tai mažiausiai produktingos išlaidos!

Iš kitos pusės apkarpymas ginkluotųjų pajėgų sąmatos dažnai pasirodo esanti sunkiai pakeliamą prabangą. Jei pavyzdžiui, JAV 1939 metais būtų turėjusios stipresnę kariuomenę, laivyną ir aviaciją, japonai ne-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

būtų rizikavę pulti Pearl Harbor, o vokiečiai pradėti karą. Abeji tikėjosi laimėti anksčiau negu JAV apsiginkluos. Dėl viso to dabartinės administracijos noras biudžetą subalansuoti krašto apsaugos sąskaiton sukelia nemalonių minčių.

Nereikia užmiršti, kad stambių sumų reikalauja ne tik Vietnamo karas, bet ir pasiruošimas būsimam karui. Jau ir senovės romėnai žinojo, kad taika yra tik pasirusimo karui paseka: nori taikos, ruoškis karui. Juo labiau, kad nūdienė JAV kaip atominė galybė yra atsakinga ne tik už savo pačių, bet ir Vakarų Europos bei dalies Azijos saugumą. Tiesa, teigiama, kad JAV negalincios būti pasaulio policininku. Kaip Vietnamas įrodė, tai labai sunkios pareigos ir tokiai galybei kaip JAV. Dėl to, JAV, pavyzdžiui, nesikišo į Biafros karą, nors pagal visus savo principus JAV turėjo pasisakyti už Biafros nepriklausomybę ir ją palaikyti.

Bet gi, jei Biafros likimas ir nepakeitė jėgų lygsvaros, Japonijos ar Vokietijos išsiskyrimas iš Vakarų bendruomenės sudarytų didelį pavojų JAV. O toks išsiskyrimas įmanomas tik tuo atveju, jei atsirastų nepasitikėjimas amerikiečių atominio skėčio apsauga.

Šiuo metu sakoma, kad nė viena supervalstybių negali pradėti atominio karo, nes pirmuoju smūgiu negali sunaikinti prieš visų atominį pajėgų. O tai reiškia, kad pradėjusi karą valstybė negalės pasidžiaugti savo pirminiu laimėjimu. Pašnekais su sovietais siekiamia tokią būklę išlaikyti, jei ne amžinai, tai bent ilgesniam laikui. Kol tie pasikalbėjimai eina, JAV, Gynybės Sekretoriaus Melvin H. Laird žodžiais, ribojasi tik naujų gynybos sis-

temų tyrinėjimu. Jei pasikalbėjimai neduotų rezultatų, tos naujos sistemos būtų įvestos apginklavimui, kas aišku, pareiklautų milžiniškų sumų. Reikia tikėtis, kad nebus pavėluota -- šiuo metu sovietai jau turi persvarą raketų skaičiuje ir jų sprogmenų galingume, tačiau to dar ne užtenka, kad pakeitus teroro balansą.

Jei tačiau tas balansas su susitarimu ar be jo bus išlaikytas, didesnės reikšmės įgyja konvenciniai ginklai. Jei, pavyzdžiui, abi pusės bijotų pradėti atominį karą, sovietai galėtų pulti Vakarų Europą, jei turėtų visai aiškią konvencionalinių ginklų persvarą. Ta galimybė reikalauja turėti pakankamas pėsčiųjų ir kitų ginklų rūšių karių pajėgas. Jų apginklavime visados yra vietos taupymui. Amerikiečiai kartu su vokiečiais vysto planus naujo tanko, kuris būtų pranašesnis už bet kokią sovietų tos rūšies ginklą. Tas tankas turi būti žemas, turėti palyginti labai mažą igulą ir greitą -- visa tai, kad sudarytų galimai mažesni taikinių priešui, -- bet kartu ir apginkluotas galinaga ir toli nešančia patranka. Sukonstravimas ir masinė gamyba tokių tankų tačiau kaštuos milžiniškas pinigų sumas. Už tat vokiečiai šiuo metu nutarė laikinai apsiginkluoti pigesniais tankais, kurių patrankos ne taip toli siekia, nes girdi, 80% būsimų kautynių, kurias galima tik išgalvoti ir išvaizduoti pakaktų arčiau siekiančių patrankų, kurios būtų daug lengvesnės. Žinia, geriau būtų kitos, bet gal karo greitu laiku iš viso nebus, tai kam veltui leisti pinigus?

Žodžiu, išlaidos karo reikalams yra labai neišsprendžiamas. Neleisi -- išprovokuosi priešą, leisi -- privesi kraštą prie bankroto. Surasti aukso vidurį čia labai sunkus ir atsakingas uždavinys.

Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. Jonas Žmuidzinas

PASIKALBĖJIMAS SU LIUBLINO UNIJOS AUTORIJOMI DR. JONU ŽMUIDZINU

Patyrę apie Lietuvos gen. konsulo J. Žmuidzino žygį Paryžiuje išleisti savo knygą, Liublino Uniją, parašytą prancūzų kalba, bei jos, kaip disertacijos praeitam gruodyje apgynimą Paryžiaus universitete, kreipėmės į gerb. autorių jam pateikdami klausimų, į kuriuos dr. J. Žmuidzinas mielai atsakė.

-- Kurio žanro ir turinio Jūsų veikalas?

-- Tai socialinės, istorinės ir teisinės prigimties šių trijų dalių darbas: Bendroji Lietuvos padėtis prieš Liublino uniją, Lenkų-lietuvių konferencija Liubline ir Unijos funkcionavimas. Be to, pradžioje duota ir Lietuvos istorijos apžvalga. Minėtos trys pagrindinės dalys suskirstytos į 50 dalykinių skyrių ir poskyrių. Ogi praeime šis darbas aptartas kaip Liublino unijos praplėtos apimties teisinė analizė. Joje pavadinimas prancūzų kalba toks: Commonwealth Lithuano - Polonais ou L'Union de Lublin (1569)

-- Kuriomis savybėmis Jūsų veikalas yra skirtingas nuo kitų lietuvių ar svetimšalių mokslininkų parašytų darbų Liublino unijos klausimu?

-- Nuo šios sandraugos (komonvelto pasirašymo) 400 metų laikmetyje nebuvo, išskyrus O. Haleckio Unia lubelska, 1916, išleista bet kuria kalba mokslinių veikalų, specialiai skirtų pagrindinai aptarti šiai unijai. Užtat šis mano tyrinėjimas -- leidžiu saupasakyti -- yra savitas ir ne vienu atveju -- bent man

taip rodos -- pionieriškas. Šit, pavyzdžiui, turėdamas prieš akis lenkų ir kitų rašytojų apšvietęs pasisakymų, niekinančių netuvių tautos kultūrą (sakysim, žinomas A. Toynbee savo Naionality & the War, 1915, rašė: "Rusija 1795 m. inkorporavo į savo imperiją lietuvių tautą. Ir tuo atveju nekilo jokios problemos, nes lietuviai yra labiausiai atsilikusi tautybė Europoje" Sic!) -- ryžaus pirmojo dalyje pavaizduoti ir lietuvių kultūrą bei drauge įrodyti, kad Liublino unijos išvakarėse lietuvių tauta buvo tiek kultūriniai pribrendusi bei civilizacijos padariniais apsiginklavusi, jog jina neįtūtė jokio inferioriteto prieš lenkus. Kadan gi lietuvių kultūros istorija dar neparašyta ir trumpučių jos apžvalgos (kad ir Jono Matusos 40 psl. 1938 pasirodžiusioji) neprieinamos, tai, suprantama, autoriui buvo neįmanoma duoti jos sintezės ir, taigi, dėl tokios šaltinių stokos teko jam "reculer pour mieux sauter" -- "atsibėgėti, kad geriau nušokus": atsibėgėti į Lietuvos proistorę, t.y. į tą mūsų praeitį, kuri iki

VEIKSNIŲ PASITARIMAS

Amerikos Liet. Tarybos pirmininkui inž. E. Bartkui lankantis New Yorke, š.m. sausio mėn. 9 d. įvyko išsamus pasikalbėjimas su Vliko pirmininku dr. J.K. Valiūnu, finansų tvarkytoju inž. J. Valaičiu ir Tautos Fondo pirmininku prel. J. Balkūnu.

Svarbiausia, buvo aptarta vasario 16-sios minėjimas ir Lietuvos laisvinimo reikalams lėšų telkimas.

Tuo ir kitais aktualiais klausimais, kaip Lietuvos Steig. Seimo 50 m. sukakties minėjimas, pasitarti ir veiklai suderinti š.m. sausio 24-25 d.d. Chicagoje numatytas PLB Valdybos, JAV Liet. Bendruomenės, ALTos ir Vliko pirminkų pasitarimas.

Nauja veiklos paskata yra Lietuvos Steigiamoji Seimo 50 m. susirinkimo sukaktis. Jis buvo visos tautos demokratinio būdu išrinktas ir tautos suverenumo vardu proklamavo, kad Lietuvos valstybinė nepriklausomybė jau pilnai atstatyta.

Po 22 metų Sovietų Sąjungos militarinės jėgos Lietuvą okupavo. Okupacinė padėtis ir nuošni lietuvių tautos sprespauda reikalauja visų mūsų jėgų įtampos padėti jai išsilaivinti.

Dabar pasaulyje vyksta nauji reiškiniai ir jie turi būti išnaudoti Lietuvos laisvės bylai ginti.

Vasaros pradžioje numatyta sukviešti lietuvių veiksmų konferenciją.

(E)

šiok buvo žemėpakasta, bet, ačiū paskučiausioms lietuvių mokslininkų pastangoms, nelauktai analitinių sentėvių žemėprasisvėrė ir palaidotoji senovė prisikėlė, sušvisdama išpūdingais civilizacijos gaisais mokslinės literatūros padangė.

Šis užmojis -- Lietuvos kultūros pavaizdavimas -- turi dvigubą siekį: duoti atkirtį tiems autoriam, kurie, ypač F. Papee ir A. Bruckneris, sąmoningai, ir net su ne nuslepia neapykanta, žemino senąją lietuvių kultūrą ir, kita vertus, parodyti svetimšaliui skaitytojui, kad lietuvių

(Nukelta į 2 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

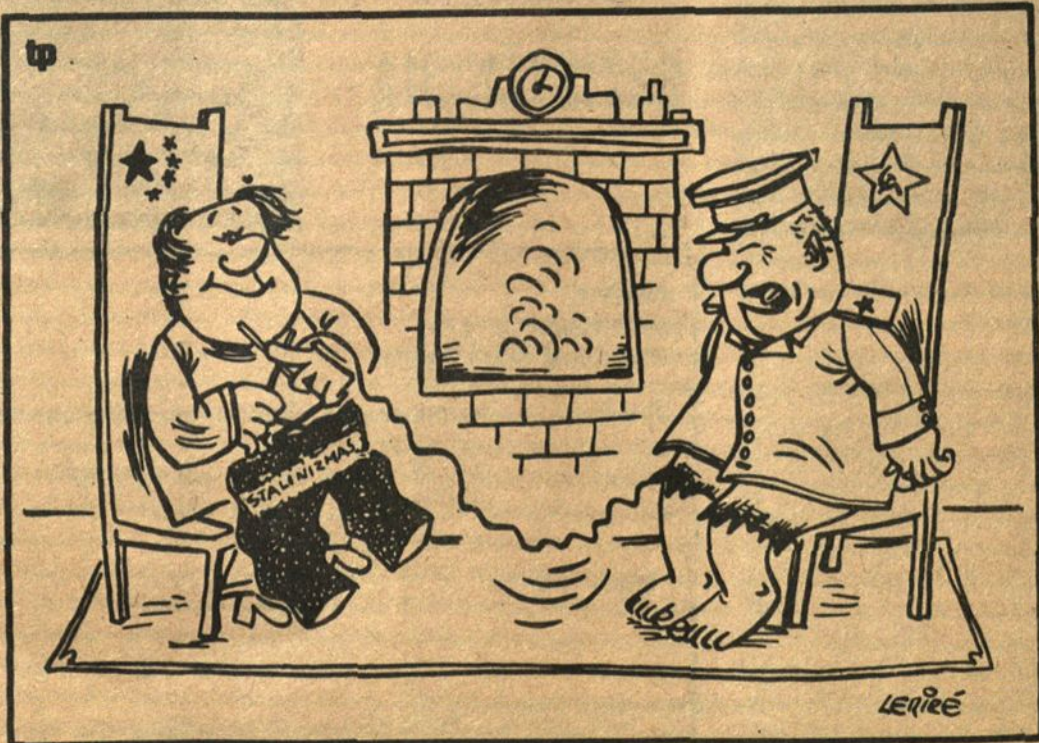
• MERIKOS valstybės sekretorius William Rogers pareiškė, kad būsimieji ambasadorių pasitarimai su Komunistine Kinija sumažins įtampą ir ves prie geresnių ryšių dėl prekybos praplėtimo su Pekinu. Rogers galvoja, kad šaltasis karas baigėsi ir prezidento Nixono vyriausybės politika siekianti pagerinti santykius tiek su Pekinu, tiek su Maskva. Rogers reiškia vilties, kad pasitarimai su Pekinu, kurie buvo ataujinti po dviejų metų pertraukos Varšuvoje, ves prie apsišvietimo žurnalais ir švietimo darbuotojais.

Rogers tap pat pastebėjo, kad JAV nesiekia išnaudoti ginčo tarp Pekino ir Maskvos.

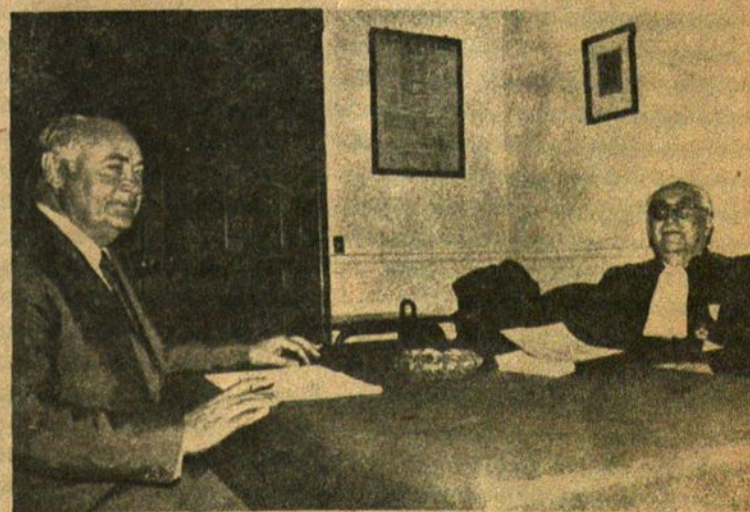
• JAV viceprezidentas Agnew grįždamas iš N. Zelandijos, laikraštininkams pareiškė, kad savo kelione po Azijos kraštus esąs patenkintas, visur rado priatimą, Amerikos politikai.

• MASKVOJE prie universalinės GUM krautuvės įaitų praitą savaitę prisirakino du italai, 20 metų amž. moteris ir 25 metų vyras ir dalino lapelius, protestuodami prieš intelektualų persekiojimą Sovietijoje. Atvykusi policija sugaišo beveik valandą kol nuplovė nuo jų rankų grandines ir areštavo. Taip pat sulaikė penkis užsienio žurnalistus mačiusius šį įvykį, bet jie greit buvo paleisti.

Tai jau antras toks įvykis pastarųjų mėnesių bėgyje, kai protestuotojai prisirakina grandinėmis viešojoje vietoje, tuo rodydami savo protestą prieš rašytojų ir intelektualų persekiojimą.

Kinų-sovietų pašnekesys...

Lietuvos gen. konsulas J. Žmuidzinas su jūry pirmin. tarptautinės teisės prof. Charles Rousseau savo Liublino Unijos, kaip disertacijos, gynyboje metu Paryžiaus universitete.

BERIJOS TEISMAS (2)

LIUDININKŲ PASAKOJIMAI

Berijos ištivirkavimo litanija buvo labai ilga, bet ji nedarė ypatingo išpūdzio nei teisėjams nei stebėtojams. Jie visi žinojo, kad panašiai elgiasi visi aukštesni pareigūnai. Už tai kai Beriją iš vietos kreipdamasis i teisėjus sušuko: "Tai viskas nesąmonė, kvailystė! Šioje srityje aš apie kiekvieną jūsų galėčiau papasakoti įdomesnių dalykų" -- niekas nebuvo labai pasipiktinęs.

Kaltinamojo akto skaitymas užtruko tris valandas. Po jo Berija buvo paklaustas ar prisipažįstas kaltu. Berija su šypsena atsakė: "Ne". Po to buvo paskelbta pertrauka.

Po pertraukos Berija vėl gavo žodį. Dabar jis pareiškė, kad viskas ką jis čia girdėjęs, esą ne-

svarbūs dalykai. Tačiau jis žinąs kad jį norima nugalabinti. Todėl jis no-

tas ir tokiu mirsiąs. Jis visados buvo atsidavęs partijai. Po to Konievas

Berijos buv. gyvenamieji rūmai Maskvoje.

riš iškilmingai pareikšti, kad jis visą savo gyvenimą buvęs ištikimas komunistas ir socialis-

pavargusiu balsu posėdį uždarė. Publika tyliai išsiskirstė.

Mūsų informantas profesorius Jakuševas į ant rą posėdį jau nebuvo išleistas, nors ir bandė įeiti. Sargybiniai mandagiai nurodė, kad jo "kontramarkė" galiojanti tik vienai dienai. Vėliau jis girdėjęs iš labai patikimų šaltinių, kad teismas buvo užbaigtas pagal visus sovietinio proceso reikalavimus. 1953 metų gruodžio 24 d. sovietų spauda trumpai pranešė, kad mirties bausmė Berijai jau buvo įvykdyta.

Lavrentij Berija

-- Kurioj dabar yra padėty Jūsų knygos išleidimo reikalas?

-- Rankraštis jau pateiktas vienai Paryžiaus senai teisės mokslų veiklų leidyklai. Jos atsakymas tebelaukiamas. Jei ta bendrovė sutiks šią knygą atspausdinti, tai tokiu atveju vis vien nemaža atspausdinimo išlaidų dalis tektų pakelti autoriui. Galvoju, kad su ta ar kita spaustuve susitarus, atsiras ir bačiūnų bei jūrų knygos pasirodymą ir jos paskleidimą po pasaulį paremti.

Jakuševas tarp kitko vėliau turėjo progos aplankyti tas vietas kuriose pagal kaltinamąjį aktą Berija ruošdavęs savo orgijas. Tai gana kuklios "dačos", kuriose anksčiau gyveno Berijos ir kitų aukštų NKVD pareigūnų žmonos bei meilužės, o dabar jos pavestos užsienių reikalų ministerijos tarnautojams. Net ir patys Berijos gyvenamieji rūmai pagal amerikonišką standartą atrodo labai kuklūs.

Berijos teismui pirmininkavo maršalas Konievas, išspuošęs visais savo ordiniais. Be jo teismo sudėtyje dar buvo profesinių sąjungų pirmininkas, buvęs Sovietų Sąjungos Aukščiausios Tarybos pirmininkas, Švernik ir eilė kitų plačiau nežinomų kariūnų. Kaltino vyr. prokuroras Rudenko, pagarsėjęs Nuerenbergo nacių teisme.

Konievas pradėjo teismo posėdį byloje "prieš Beriją, Dekanosovą, Kobulovą, Goglidę, Menšiką, Merkulovą ir Vlodimirskį". Visi jie buvo aukšti vidaus reikalų ministerijos pareigūnai, išskyrus Dekanosovą, ku-

Ne vienam iš mūsų atrodo, kad Vilniaus klausimas yra šiandieną išspręstas mūsų naudai: Lietuvos sostinė yra lietuviškesnė už lenkų okupacijos metais, o be to, ji randasi, kad ir "tarybinės", tačiau Lietuvos sienose. Tokiu būdu visiškai nėra reikalo kelti Vilniaus klausimo išeivijos gyvenime, nes atsikuriant nepriklausomai valstybei, Vilnius, kaip keptas balandėlis, įkris į mūsų rankas...

Tad nėra ko stebėtis, kad net ir iš veiksmų tarpo atsiranda lengvatių, kurie skuba susėsti su lenkais prie vieno stalo, gvilvendami įvairius rytinės Europos sie-

ris buvo užsienio reikalų viceministeriu, ambasadoriumi Berlyne ir, kaip žinia, vadovavo Lietuvos įjungimui į Sovietų Sąjungą. Atidaręs bylą, Konievas tuoj pat pareiškė, kad Berijos kaltinimas išjungiamas iš bendros bylos dėl jo asmeniškų nusikaltimų sunkumų. Jis perskaitė Aukščiausios Tarybos nutarimą, kad Berijai atimamas Sovietų Sąjungos maršalo titulas. Tik po to buvo įsakyta atvesti kaltinamąjį, kurį įvedė aštuoni ginkluoti sargybiniai.

Berija buvo apsirengęs pilku kostiumu su kaklaraiščiu. Atrodė labai ramus ir savimi pasitikintis.

Kaltinamajam užėmus jam skirtą vietą, vienas iš teismo narių pradėjo skaityti kaltinamąjį aktą. Berija buvo kaltinamas noru pagrobti valdžią savo asmeniškai naudai. 1920 metais jis turėjęs ryšius Tiflise su menševikais, per kuriuos jį užverbavę anglai. Be to, Berija, priešingai politbiuro daugumai, norėjęs perleisti Rytų zoną Vakarų Vokietijai ir ta kryptimi padaręs atitinkamų žygių.

Berija ir Chruščiovas Stalino laidotuviuose.

Tai buvo politinė kaltinimo dalis. Po to sekė asmeniška. Berija buvęs nemoralus ir savo tarnybos padėtį išnaudojęs apsupi save prabangos rūmuose jis keldavęs puotas, kurios pasibaigdavusios orgijomis. Buvo perskaitytas ilgas sąrašas merginų pavardžių, kurios buvusios priverstos dalyvauti tose orgijose.

laiškai Dirvai

AČIŲ SKIRPSTUI!

nų klausimus, užmiršdami rašytojo a.a. Igno Šeinaus žodžius: "eidamas į pasitarimus su lenkais -- statyk ir šautuvą į kampa".

Labai teisingi žodžiai, nes juose atsispindi gyvenimo tikrovė. Užtenka mesti žvilgsnį į Vilniaus lenkų ar gomulkinės vyriausybės veiklą, užtenka paskaityti išeivijos lenkų spaudą, įvairią propagandinę literatūrą apie Vilnių, pastebint tame darbe puikiai užsuktą mašiną mūsų sostinės ateities klausimo išsprendime ne lietuvių, bet lenkų naudai.

Esant tokiai padėčiai, Vilniaus klausimo kėlimas, propaganda ir kovos už mūsų sostinę, turi eiti visais frontais: straipsniai lietuviškojo spaudoje, leidiniai Vilniaus Dienos minėjimui, stipriai dokumentuota medžiaga anglų kalba -- tai kovos ginklai Vilniaus kautynių apkasuose!

Nors esu gimęs Vilniuje ir daugelis nurędytų Skirpsto paskelbtų Dirvoj faktų man gerai žinomi, tačiau su malonumu juos skaičiau. Iš savo pusės norėčiau tik pridėti keletą pastabų dėl Vilniaus "lenkiškumo" ir statistikos.

Tikrumoje, lenkų okupacijos laikais, mūsų sostinė buvo ne "lenkiška", bet žydiška. Lenkiškai Maly Rocznik Statystyczny, vadovaudamasis surašymo daviniais 1936 m. surado 198 tūkst. gyventojų, kurių tarpe buvo 78 tūkst. žydų, 7.500 rusų, 1518 gudų ir 1413 lietuvių.

Bet, kaip sakoma, statistika yra maža, didelė ir... melagystė. Panašiai galima pasakyti ir apie lenkų statistinius davinius, suradusius Vilniuje tik 1413 lietuvių. Gerai prisimenu paskutinio gyventojų surašymo įvykį, kada tarnautojas į tautybės skiltį, mano tėvų šeimą, automatiškai įrašė "polska". Tik griežtai užprotestavus tėvui, lenkų tauty-

bė buvo išbraukta, pakeičiant "litwin". O kas atsitiko su beraščiais lietuviams ne tik pačiam mieste, bet visam Vilniaus krašte "surandant" ten tik 80 tūkst. lietuvių? Be abejo, Varšuvos įsakymu, lietuvių skaičius turėjo būti nurodytas kuo mažiausias, pakeičiant net lietuviškas pavardes -- Gaidelį į Gaidel ar Galatiltį į Golotylec (atsiprašau, bet lenkų kalboje ši pavardė skamba kiek keistokai) baudžiant lietuvių už kiekvieną mažiausią prasižengimą, neduodant jam valsčiaus pažymėjimo įstojimui į Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją, kad tėvai yra lietuviai ir namuose vartojama lietuvių kalba. Gerai prisimenu, kaip klasės draugo a.a. Barausko tėvas 400 km. žygiavo į Varšuvą, švietimo ministerijon, prašydamas sūnui leidimo, gerai prisimenu Vilniaus krašto lietuvių veiklą, persekiojamą panašų Muravjovo laikams (jo vietininku Vilniaus kraštui lenkų okupacijos laikais buvo vaivada Bocianskis), gerai prisimenu Vilniaus krašto lietuvių tardymus, kratas, kalėjimus ir koncentracijos stovyklas, išdaužytus langus, pajuokos žodžius, spaudymą į veidą, einant su lietuviška gimnazijos uniforma į namus.

Tas viskas liko praeityje. Deja, lenkų tikslai, priemonės ir siekiai Lietuvos atžvilgiu liko tie patys.

Technika sparčiai žygiuoja, pirmyn. Medicinai mėginama perkelti širdis. Tačiau kaip ilgai žmogus su ja gyvena? Ir atsikūrusi Lietuva savo širdį laikinai perkėlė į Kauną. Bet ar ilgai? Ar po lenkų ultimatumo nesektų visiškai Lietuvos okupacija? Yra neužginčijamas faktas, kad kaip ir žmogus, taip ir tauta -- valstybė gali gyventi tik su savo širdimi. O ja Lietuvai yra tik mūsų sostinė Vilnius!

Šia proga, nuoširdus ačiū Skirpstui už tokius puikius rašinius Dirvoje apie Vilnių ir Vilniaus kraštą.

K. Baronas
Hamilton - Canada

NEPRALEISKITE
PROGOS
UŽSISAKYTI
REZISTENCIJĄ

REZISTENCIJA

ROMANAS

R. SPALIS

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)
.....
(namo numeris ir gatvė)
.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

Lietuvos gen. konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas, rašytoja M. Aukštaitė ir dail. H. Žmuidzinaitė Tėviškės Žiburio sukaktuviniame minėjime. S. Dabkaus nuotrauka

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲ • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲ • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIKŠIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

NUVEIKTI DARBAI

Be anksčiau minėtų 1969 metais JAV lietuvių neeilinių vykių, išskirtinai pravartu prisiminti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimą, įvykusį gegužės 30 ir birželio 1 dienomis Roosevelto viešbutyje New York'e. Tai buvo vienas iš pačių didžiausių įvykių praeitais metais ALTS-gos gyvenime, kuri atžymėjo savo 20 metų egzistavimo sukaktį ir apžvelgė per tą ilgą organizacijos gyvavimo laikotarpį atliktus darbus bei didį įnašą į išeivijos lietuvių istoriją. Be to, pagerbė mirusius ir gilų pėdsaką organizacijai S-gos darbe palikusius narius ir gyvuosius nusipelnčius pakėlė į garbės narius, kurie ir toliau nežiūrint savo amžiaus darbuojasi ALT S-gos, o per ją ir Lietuvos naudai. Tai dr. S. Biežis, K.S. Karpis ir A. Trečiokas.

Seimo proga Dirva išleido specialų 20 m. su kaktuvinį numerį, kurio pirmąjį puslapį puošė Sąjungos steigėjų bei pirmojo pirmininko a.a. Antano Olio ir dabartinio pirmininko Teodoro Blinstrubo nuotraukos, o taip pat jame buvo pagerbti ir kiti buvę S-gos steigėjai, pirmininkai ir aktyvieji tautinės minties skleidėjai, nepailstantieji nuoširdūs talkininkai, kurių mintis ir buvo užpildytas sukaktuvinis numeris.

Tame numeryje savo išpuodžius atpasakojo buvęs jauniausias S-gos pirmininkas inž. Eugenijus Bartkus, tos didžios organizacijos pirmininko pareigas perėmęs būdamas tik 33 metų amžiaus. Be eilės įvairių išpuodžių jis prisiminė ir keletą malonių momentų, būtent: Vilties dr-jos kapitalui sutelkti jo pastangomis vykdytą sekmingą vėjų davusį Dirvai virš 25 tūkst. dolerių ir Sąjungos reikalais besilankant Los Angeles mieste, Kalifornijoje rado likimo jam skirtą žmoną Danguolę Pulkauninkaitę. O iš liūdniausių momentų jam nepamirštamas liko atsisveikinimas su S-gos steigėju ir veikėju a.a. A. Olio ir vėliau kitais darbuotojais.

Ateičiai E. Bartkus sako: "Mano didelis noras, kvietimas ir linkėjimas, kad kuo daugiau mūsų jaunų žmonių turėtų laimės ir progų įsijungti į visuomeninių gretas ir nuoširdžiai rūpindamiesi bendrais reikalais padėtų kitiems ir ugdytų save".

Verti dėmesio ir Vytauto Kasnio žodžiai,

kur jis tarp kitko rašo: "Keitėsi partijos ir sąjungos, apjungiančios tautinės minties žmonės, keitėsi formos, metadai, būta audringų dienų, keitėsi valdžios ir sostai, būta karjeristų, prisiplakėlių, kur jų nėra, bet tautininkas liko tas pats, pilna to žodžio prasme. Pakando šalna tik lepūnėlius lapelius, kurie tautininko vardą buvo pirkę už pinigus. Juos pakeitė tie idealistai, kurie savo mintimis ir darbais tilpę žodžio sąvokoje, dabar tautininko vardą linksnioja su savo pavarde".

"Ir tie jaunieji akademikai pasirinkę savo visuomeninio gyvenimo kelrodžiu Tautinę Sąjungą, jie prieš akis turi paveikslą rėmus, ištemptą baltą drobę ir dažus. Jie bus naujieji kūrėjai tautinio paveikslą, kuriame išryškės savitas stilius, jaunojo lietuvių idealisto polėkiai. Reikia džiaugtis, kad jaunieji tautininkai, išijungę į visuomeninį gyvenimą gražiai bendrauja su vyresniaisiais. Jie geba jungti praeitį su dabartimi, jiems tėvų žemės laisvės idėja yra viena iš pagrindinių veiklos uždavinų, o lietuviybės ugdymas kasdieninio gyvenimo švyturys".

Sukakties proga savo išpuodžius rašo Marija Sims, pabrėždama, kad mums reikia ne tik sumanių tvirtų vyrų ir moterų, bet ir jų piniginių laisvės kovai tęsti. Mums reikia pinigų, pinigų ir dar kartą pinigų, -- rašo ji.

Vilties dr-jos valdybos narys Antanas Juodvalkis teisingai primena mums, kad "kiekvienas kultūrinis darbas, dažniausiai yra nedėkingas. Čia reikia pastovių ir kantrių darbininkų. Jie mažiausiai reklamuoja si spaudoje, visuomenėje, bet daugiausiai ideja darbo ir pasižventimo be tinkamo atlyginimo ar pagarbos. Kai gerai padaroma, tai niekas neužsimena, nes taip reikia, taip natūralu, bet jei suklydusi, tai tada visi, kaip pabaidytos širšės, puola ir priekabiauja".

Vilties dr-jos vicepirmininkas Antanas Senikas taip rašo: "Pažvelgę į visus mūsų fondus matome, kad vieny iš jų išdai lėčiau, kitų sparčiau auga. Organizacijos vienos gyvuliai, kitos lėčiau veikia, o taip parei na nuo to, kiek spauda jiems patarnauja. Tačiau, ar dažnai mes apie tai pagalvojame, ar tą spaudos reikšmę įvertiname?"

KOVOS KELIU Į LAISVĘ (7)

STASYS ŽYMANČAS

PERSISKYRĖ JŲ ŠIRDYS

"A house divided against itself can not stand".

Abraham Lincoln

Netenka aiškinti, kad Lietuvos okupantas neturi nei intereso nei noro bet kokių būdu pagelbėti išeivijai susižinoti ir susiprasti su Kraštu ir sukurti šiapus ir anapus geležinės uždangos esančių lietuvių tvirtu tarpusaviu pasitikėjimu pagrįstą atmosferą.

Atmindama Mao Tse Tungo išpėjimą ir pamokymą, kad pasyvumas komunistams ypač patinka ir kad jie patys turi būti visada aktyvūs, o savo priešą paversti pasyviu, Maskva sumanė ir Dovydo dvasioje vykdo taikaus sambūvio ofenzivą prieš Vakarus. Komunistinio imperializmo vadai niekad neslėpė ir neslepia savo galutinio siekimo -- demoralizuoti, nusilpninti ir palaidoti Vakarų kapitalistinį pasaulį. Nepaliaujamai vystydami prieš Vakarus savo ofenzivinę politiką ir subversinę akciją Maskva tuo pat metu deda visas pastangas sulaukyti ir atbaidyti laisvąjį pasaulį nuo bet kokios ofenzivinės iniciatyvos sovietinio imperializmo atžvilgiu. Tam tikslui ji daugiausia naudoja paprastą šantažą, grasindama ir šaukdama, kad bet kokia tokią iniciatyvą padidins tarptautinę įtampą ir tuo būdu sudarys pavojų tautikai.

Komunistų taikaus sambūvio politiką ir jos keliamas problemas aiškino ir nagrinėjo 1962 m. Harvardo universitete skaitytų paskaitų cikle dabartinis Federalinės Vokietijos kancleris Willy Brandt. Vakarų atsakymą į šią sovietinę iniciatyvą jis rado nepakankamą ir atžymėtu negatyvizmo stigma. Willy Brandt manymu, Vakarai laikydami išimtinai negatyvios gynybos pozicijos to reikalo, už kurį jie kovoja, pirmyn nepastūmės.

"Jei mes liksime pasyviūs", teigė Willy Brandt, "jei mes tik pasiskirais atvejais reaguosime į savo pergale tvirtai įsitikinusių priešų veiksmus, mes laipsniškai išsekime ir galutinėje išdavoje liksime sugniuždyti".

Maginot linijos gynybinė politika retai kada laimi kovą, dažniausiai ji nešąpralaimėjimą. Pačiausia defenziva, kaip aiškino generolas Eisenhoweris, visada buvo apgalvota ir taikli ofenziva. Valstybininkai ir politikai turėtų dažniau statyti klausimą ne ką ir kodėl jie turėtų

Šios visos mintys, kurių negalime pamiršti su palydėtais senaisiais metais, su užverstu s-gos gyvenimo 20 metų lapu, bet kiekvienas turime jas išdėmėti ir toliau tęsti jų įgyvendinimą.

E. Čekienė

nedaryti, bet kokių žygių imtis ir kaip juos atlikti.

Sovietų taikaus sambūvio ofenzivą prieš Vakarus lietuviškame kovos fronte pasireiškė vadinamo kultūrinio bendradarbiavimo forma.

Politinės lietuvių išeivijos laisvinimo veikla ir jos tvirtas siekimas ir reikalavimas atstatyti Lietuvos valstybinę nepriklausomybę sudarė ir Maskvai tebesudaro vieną didžiausių kliūčių galutinai įteisinėti jos jėga įvykdytą Lietuvos aneksiją.

Siekdamas lietuvių politinę išeiviją demoralizuoti, ją susilpninti, suskaldyti ir galop, anot Chruščiovo, visai palaidoti, Lietuvos okupantas daugiau kaip prieš 10 metų sumanė ir tam tikslui ėmė naudoti kultūrinio bendradarbiavimo akciją.

Žinoma, apie koki nors tikrą abipusį kultūrinį bendradarbiavimą nėra ir iš pat pradžių nebuvo kalbos. Sovietų ir Vakarų politiniai žodynai, naudoja tuos pačius terminus, tačiau skirtingos ar visai priešingos prasmės žodžiai, tėvynė, taika, laisvė, demokratija, tautų draugystė, nesikišimas į kitos valstybės reikalus ir panašūs, vienus dalykus reiškia mums, kitus komunistams. Tikrumoje sovietų siūlomas kultūrinis bendradarbiavimas yra ne kas kita, kaip komunistų vedama ideologinė kova, kurios tikslas laipsniškai priversti politinę lietuvių išeiviją atsisakyti Lietuvos vadavimo veiklos ir besąlyginai kapituliuoti dabartiniam Lietuvos okupaciniam komunistiniam režimui.

Užsienio lietuvių politinių sluoksnių reakcija į šią prieš juos nukreiptą Lietuvos okupanto ofenzivą, taisy pačiais Willy Brandt žodžiais kalbant, buvo atžymėta negatyvizmo stigma. Ji buvo atsitiiktinė, mažiausia dešimtį metų pavėluota, negatyvi ir pasyvi.

Formulės ir rezoliucijos, draudimai ir pasmerkimai, neišbaigti ir neišsakyti straipsniai, klaidingomis ir neteisėtomis prielaidomis atremtos išvados, aštrūs polemikiniai pasisakymai negali atstoti ir neatstoją giliai išmąstytos ir vieningai sutartos, tvirtais principais atremtos, pozityvios, aktyvios ir visų laisvųjų lietuvių sumaniai ir darniai vykdomos politikos okupacijoje gyvenančios tautos ir jos okupanto atžvilgiu.

Mėginimas santykių ir ryšių su okupuotu Kraštu painias ir sudėtingas problema išspręsti juos rūšiuojant į draudžiamus oficialius ir leistinus privačius ar asmeninius nieko iš esmės neišsprendžia. Nes kaip neseniai pastebėjo Londone gyvenęs sovietų pabėgėlis erdvės tech-

nologijos ir aeronautikos specialistas kaukazietis prof. inž. G. Tokaty, sovietinė sistema iš viso nežino ir nepripažįsta asmeninių santykių privatumo. Sovietuose nėra paprasto eilinio piliečio, visi turi būti sovietiniai politiniai gyviai. Prof. J. Jurginis Amerikoje turėjo tik privačių pasimatymų ir pasikalbėjimų. Švedijoje gyvenęs jaunas, kietas ir atkaklus džukas patriotas dr. K. Čeginskas jį pas save buvo iš mandagumo pasikvietęs taip pat tik privačiai, kaip lietuvių pas lietuvių. Tačiau Jurginis iš to visopadarė viešą, politinį ir bolševikinį reikalą. Taip pat politinių tikslų siekė ir savo privačius pasimatymus ir pasikalbėjimus politiniam bolševikiniam tikslui panaudojo Amerikoje lankęsis draugas V. Kazakevičius.

Siekdamas susilpninti vieningą politinių išeivių frontą ir laipsniškai juos išjungti iš laisvės kovos lauko Lietuvos okupantas nevengia ir nesigėdi ja tam tikslui panaudoti išimtinai privataus pobūdžio artimųjų ir giminių lankymąsi okupuotoje Lietuvoje ar laisvuose Vakaruose. Nėra paslaptis, kad bolševikinės saugumas išvykstantiems iš Lietuvos duoda įvairių patarimų nurodymų ar pavedimų, o iš grįžusių laukia ir reikalauja smulkios ataskaitos.

Tai senas išbandytas NKVD metodas. Kaip rašo savo atsiminimuose dr. A. Weisberg žmogus gali jiems priešintis kaip liūtas, bet pristatęs revolverį prie dukters kaktos visas pasipriešinimas palūžta. Vienas enkavedistas jam net pasigyręs, jog turėdamas 5 valandas laiko jis patį Karlą Marksą priverstų prisipažinti buvus Bismarko agentu.

Ko kito iš sovietinio Lietuvos okupanto būtų sunku laukti. Lietuvių

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

Ne vien mūsų lietuviškoje bendruomenėje reiškiasi aštrus antagonizmas tarp kartų: jaunesnieji ir vyresnieji vis tarpusavy nesuderina, tartum nesugieda. Ir amerikiečių spaudoje daug svarstymų ta tema, bet -- sunkiai randami tikri sprendimai. Kurios priežastys daigina tą nesantaiką? Kaip tą antagonizmą sušvelninti? Ar yra čia kieno kaltė? Mūsų visuomenė yra dvigubas rūpestis: ne vien erzina tas "tėvų ir vaikų" nesutarimas, bet -- tuo būdu ardo si vieningas frontas kovai dėl Lietuvos laisvės. Todėl, gal būtų, mums ši problema labiau skaudų nei amerikiečiams, ir jos išaiškinimas (gal ir sprendimas teigiama linkme) būtų itin svarbus ir visų pageidautinas.

• Pasisakymų spaudoje gana gausu, bet -- palaimas vis tas pats mišinys, neišsimušant iš užburto rato: senas kaltina jaunolius, o šie tyčiojasi iš "atgyvenusių pasenelių". Bet štai, Elona Vaišnienė šiek tiek giliau įžvelgia tos problemos painiavą (Akiračių nr. 18). Matyt, moteriška intuiicija pasirodė jautresnė pastebėti tai, kas vyrams praslysta pro akį. Jina palygino praeitą vasarą buvusius trijų kartų (maždaug) suvažiavimus: Santaros-Sviesos Tabor Farmoje, Mokytojų savaitę Dainavoje ir Ateitininkų mokslininkų stovyklą. Ir ji, pati dalyvavusi, pabrėžia labai ryškius kartų skirtumus ne tiek pasaulėžiūrų plotmėje (tai mažiau svarbu), bet ypatingai -- visoje skirtingų kartų dvasinės sąrangos esmėje! Vadinasi, kartoms susigiedoti trukdo jų nevienodai išbrendusios, pagrindais ir poliškai skirtingai susiformavusios asmenybės. Jei būtų vien racionalių pažiūrų nevienodumai, būtų lengviau susiderinti. Bet kai skiriasi esminiai dvasinio pulso elementai, apimantį ir pasaulinio veikimą -- susikalbėti sunku.

• Apie Nepr. Lietuvoje išaugusią ir jos idealais gyvai tebepluošančią kartą (Mokytojai Dainavoje) E. Vaišnienė taip liudija: "Mokytojai, kaip ir pernai, stebino savo pasižventimu. Pertas dvi savaites įgavau didžiulę pagarbą Nepr. Lietuvai, kuri taip uždegė žmones, jog net po 30 metų jie liepsnoja". Šie pusantro sakinio kone išsemia visą laisvos Lietuvos suteiktą gėrį ir didybę. Būtent, kad per 20 laisvės metų mūsų žmonės patapo ne tik laimingi ir dvasiškai turtingi, bet įsigijo tokį neišsėmiamą idėjinio skaidrumo potencialą, kad jų kilnaus idealizmo nepajėgė užgesinti lig šiol nė karų, marų ir tremties vargai per 3 metų Ties šiuo tašką verta jaunajai kartai giliau susimąstyti. Bet, deja, jie, Lietuvos laisvės patys neregėję, niekaip to didžiulio ir neįkainojamo vertybių kraičio žmoguje nepajėgia įžūrėti. Jie netiki tuo idealizmu, kuriuo mes 20 metų svetur gyvename (o Elona V. jau tikėjo!) ir net tyčiojasi iš mūsų. Jiems mūsų žodžiai ir siekimai -- beverčiai, neįtikimi. O mes "netikėjams Tamošiams" negalime parodyti (nes laisvos Lietuvos nėra), kaip didingai išugdo žmogišką asmenybę būtis savos tautos laisvėje.

• Bet štai, kaip Elona V. nusako "viduramžių" kartą (Santaros-Sviesos: jaunimas, nors Lietuvoje ar Europoje gimęs, bet išsimokslinęs ir subrendęs jau Amerikoje): "Ši karta -- skeptikai, ir i lietuviška, ir i amerikietiška visuomenė žiūri kritiškai... Šie žmonės nelinkę "stumti vėžio", jei jis pakrautas, jų nuomone, mažos vertės kroviniu". Taigi, jie tūno tame skepticizme tebesvyruodami, kur pritapti: lietuvis ar amerikietis? Bet, anot Elonos V., "Amerika perdidelė, jai asmuo nesvarbus. Kaip žmogus, aš turiu daugiau vertės lietuviškame kontekste". Štai, ir jie nuvokia, kad jų tikroji prasmė yra tik savoje tautoje. Bet juos traukia Amerika, kur mokslu ir kasdienybe jau laugta. Taip jie (Santaros-Sviesos karta) sėdi ant tvoros. Žinoma, tragiškai jaučia savo padėties tuštumą. Toji dvilypumo žaizda varo juos į dar piktesnį skepticizmą, net cinizmą. Tebeieško savo identiteto, nors jis tebėra aiškus, nes jie nėra kokia antra ar trečia karta, o dažnas gimęs dar ties Nemunu arba Europoje.

• Pirmiausia tiems "viduramžiams" reiktų atvirai i save pasisūžinti: kas trukdo apsispręsti ir aiškiai veikti kuria nors linkme? O tai E.V. minėtas skepticizmas, nuo kurio visai netoli ir cinizmas (palyg. nuolat, Akiračių skyrių: Ciniko užrašai). Skepticizmas ir cinizmas -- tai didžiausios kandy, kurios iš vidaus sugrauzia žmogišką asmenybę: jam visai nelabai svarbu, jo niekas nejaudina, jis neturi šventenybių, jame nėra idealizmo, kuris kelia dvasią į viršūnes. Jis dvasiškai yra apmiręs. Apie tokius kadaise romantikas Adomas Mickėvičius (o, kaip skeptikai juokiasi iš romantizmo!) pasakė: "Be dvasios, be širdies -- tai griaučių tautos!" Bet mūsų skeptikai ir cinikai vengia atvirai i save pasisūžinti, kad neišsigastų vidurinio tuštumo. Ir vėčiau -- savosios kartos nesėkmingumą suverčia ... vyresniajai kartai...

SKIRPSTAS

KOVOS KELIU Į LAISVĘ...

(Atkelta iš 3 psl.)

laisvės kovoje tai apgalvoti, tačiau, deja, neišvengiami reiškiniai.

Kiekviena kova surišta su pavojais, sunkumais ir kliūtimis, kiekviena kova neša laimėjimų ir pralaimėjimų. Bet jokios kovos ir jokio mūšio negalima laimėti tos kovos nekovojo, iš jos traukiantis, jos atsiskaitant ar nuo jos atsirišant.

Nors praėjo jau beveik 30 metų, Lietuvos okupantui iki šiol nepavyko palaužti lietuvių politinės išeivijos vieningą nuostatą ir jos nepalaužiamą siekimą atstatyti Lietuvos valstybinę nepriklausomybę.

Tačiau laisvųjų lietuvių tarpe pastaruoju metu pasireiškusi ir tolydžio vis labiau gilėjanti ir aštrėjanti poliarizacija dėl santykių su okupacijoje gyvenančia tauta ir pačios laisvės kovos taktikos ir metodų taikymo yra žalinga ir, kaip rodo kitų išeivijų patirtis ilgai gali būti praeiti. Jausmams išsiūbavus joks racionalus ir logiškas galvojimas tampa neįmanomas ir tarpusavio dialogas virsta kurčių asmenų pokalbiu, kuriame vieni kitų argumentų negirdi, nebesupranta ir nenori suprasti.

Bendra atsakomybė prieš tautą reikalauja rasti būdų ir priemonių baigti dabartinį tarp-

Philadelphijos skautai-ės gieda Kalėdines giesmes Skautų Kūčių metu. V. Gruzdžio nuotrauka

PHILADELPHIJOS SKAUČIŲ KŪČIOS

Vyr. skaučių S. Čiurlionienės židinys suruošė Skautų Kūčias Philadelphijoje, gruodžio 21

savių įtarinėjimų kryžiaus karą ir prez. J.F. Kennedy žodžiais tariant, sukurti tiek vietinių tiek kitų negincijamą patriotizmą atspindinčią bendro pasitikėjimo atmosferą.

Šiuo atžvilgiu išsidėmėtinai ir atmintinas Vilniaus garsaus pamokslininko kun. Petro Skargos XVI amž. išėjimas lietuviams: "Užtais pašalinis priešas stvėrėsis už jūsų nesantaikos ir sakys: persiskyrė jų širdys -- dabar jie žus".

(Kitame nr. "Lietuvio kultūrininko laisvės kova").

d., šv. Andriejaus parapijos salėje.

Skautų Kūčios Philadelphijoje virto jau tradicija, nes keleri metai iš eilės tokios Kūčios buvo suruoštos. Ir šiais metais lietuviška visuomenė jų jau laukė.

Tautiniais motyvais išdekoruotoje salėje, scenos gilumoje matėsi spindinti Kalėdų eglutė, papuošta šiaudelių ornamentais. Salėje stalų eilės apkrautos lietuviškų Kūčių valgiais. Dešiniam pakraštyje salės

Skautai-ės išpildo montažą prie eglutės skautų Kūčių metu, Philadelphijoje. V. Gruzdžio nuotrauka

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

JURGIS GLIAUDA

ŠALIA MILŽINŲ

Dirvos konkurse premijuota novelė

(3)

-- Tai tau, Marele, pasakė dailidė, statydamas verpstę prie Marelės suoliuko, atremdamas į sieną. Prisėsk ant jos, dailesnį siūlą išgausi. Jis išėjo staigiai, apstulpsioms moterims praziūjus iš to viso.

Marelė sėdėjo, it trenkta, raudona kaip ugnis. Ne iš karto beprašneko verpėjos. Tasgates, tu prisėsk, Marele, ant tos dailidės verpstės, paženklink jam, kad sutinki už jo tekėti. Ką sugalvojo, kaip katinas ūsais krutindamas, geriausią verpėją, lyg žuvelę ant muselės, ant savo verpstės pamasinti. Moterys atkuto ir prašneko, lyg upė pratrūko, numetus ledus pavasari. Marelė, lyg žarijų pririjusi, sėdėjo nei gyva, anei mirus.

-- Reikia vaitui pasakyti, kad išguitų iš Varnių nenaudėlių, išvėpė viena pusdavatė.

-- Ko ča vaitas dėtas, pasakė Muštienė, tegu stveria Marele tą verpstę, išmeta pro duris. Po to dailidė nevalios ir akių parodyti. Žvirbliai užkapos, žąsys užgnaibys.

-- Imk, imk, Marele, išmesk tą verpstę į purvyną, ragino jau kitos. Ant ledo dailidė šliukštinė vėną, ragino jau kitos. Ant ledo ėmė dailidė šliukštinėti, čia jam ir pakauši praskelti.

-- Aš, tetulės, kaip Dievas mato, aš nieko! Aš čia nieko nežinau, gailiai supavėjo Marele.

Jos ausys liepsnojo, akys buvo sklindinos ašarų. -- Aš čia nieko dėta, tetulės.

Visos smeigė akimis tą šaunią verpstę, atsišliejusią prie Marelės suoliuką į sieną, lyg tai būtų tas nerimstantis kipšas, raguotas kaip avinas, smurdantis kaip ožys.

-- Išmesk, išmesk, Marele, dėl šventos ramybės, dėl užsiturėjimo švariame stone. Persižegnok ir išmesk pro duris, ragino vis labiau įpykstančios verpėjos. Mes išmesti negalime. Tu pati turi išmesti. Matai tas balas už durų, gera vieta nutekėti!

Lyg tų raginimų apsvaiginta, Marelė pakilo nuo suoliuko, paguldė ant jo savo seną verpstę, ant kurios kraigo ji sėdėjo, ir žengė žingsnį prie sienos, kur Kiprijono verpstė švytėjo, lyg pagunda.

Ji žengė žingsnį ir sustojo. Ant verpstės mentės buvo sukratus visas mikliųjų dailidės pirštų pasaulis. Lelijos, saulytės, kampuoti raštai, lyg be galo dailios striupkės siuviniai. Raštai pynėsi su raštais, dingo vienas už kito, vėl siekėsi viršun, marguliuo akyse, raibo ir suposi, traukė ir gundė išžiūrėti, ir taip žiūrėti be atotrūkio.

-- Kušinkis, mergele, pasakė viena iš moterų. Atlik dievobaimingą darbą. Matai, kad ant verpstės du sukibę aitvariniai, lyg dvi sukibusios varlės pavasarinę veseliją švenčia.

Marelė, lyg staigiu smūgiu praėjo pro Kiprijono verpstę ir smuko iš trobos laukan. Jau smarkiai lijo. Balų buvo pilna. Taškydama vandenį neužskleistomis ties kulnu naginėmis, ji bėgte nubėgo į gyvenamą trobą. Čia, kur ji gyveno priemenuke, ji puolė ant lovos veidu pagalvėn, taip kaip buvo šlapia ir sulyta, ir ėmė kuklioti pati nesuvokdama ko.

Vėliau pas ją atskubėjo Magdutė, glostė jos plau-

akį vėrė kalėdinių papuošalų stalas. Čia ilgaplaukė vyr. skautė kalbino svečius išgyti pačių skaučių pagamintus kalėdinius papuošalus, tuo paremiant skaučių ateities užsimojimus. Šoninėse stalų eilėse buvo susodinti svečiai ir tėveliai, gi vidurys prisipildė judraus skautiško jaunimo. Užėmus vietas prie stalų staiga užgėso šviesa ir užviešpatavo kalėdinė tyla, kuri visiems priminė: Tyliąją Naktį. Vyr. skautė pasipuošus tautiniais rūbais prisiartinio prie centrinio stalo su degančia žvakute ir uždegė pirmąją žvakę. Jai padėjo skautės uždeginėti ant stalų esančias žvakutes, kurių šviesa simbolizavo: "Aš esu pasaulio šviesa". Tuo metu į salę įėjo kun. K. Sakalauskas ir pašventino Kūčių stalus. Žvakučių šviesos prieblandoje v.s. Dalia Jakienė paskaitė iš šv. Rašto apie Kristaus gimimą. Mistiškos nuotaikos susikaupime ps. Marija Rauginė tarė atidaromąjį žodį, pakviėdama laužyti ir dalintis Kalėdų plotkelę, kuri simbolizuoja brolišką meilę, bei dvasines dovanas, kurių atnešė pasauliui gimęs Kristus.

Traškėjimas laužomų plotkelių ir linkėjimų šnibždesys užviešpatavo Kūčių nuotaika. Tik protarpiais blykčiojo fotografo šviesos. Pamažu ėmė skambėti indai ir prasidėjo Kūčių vakarienė. O Kūčių stalas tikrai buvo turtingas valgių įvairumu, kuriuos paruošė rūpestingos vyresnės skautės. Prie tylių pokalbių, tik protarpiais skambant indams tęsėsi Kūčių vaišės. Gi vyresnės skautės rūpestingai bėginėjo aplink stalus papildydamos naujais valgiais ir ragindamos visus valgyti.

Staiga kažkas sušuko radęs po staltiese Kūčių šieno. Ir visi ėmė kilnoti indus ieškodami šieno šiaudelių simbolizuojančių prakartėlę.

Kūčių metu visi jautėsi vienos bendros lietuviškos šeimos nariais. Tik gaila, kad dar vis ne

daug įvertina šią Kūčių prasmę ir tik nedidelis svečių būrys jas apklankė.

Vaišėms baigiantis v.s. Gediminas Dragūnas pravedė meninę dalį prie eglutės, kurią išpildė skautai ir skautės. Gražiai pasirodė jaunesnės skautės pasikalbėjime su eglute. Skautai ir skautės išpildė kalėdinį montažą. Pabaigoje visi skautai ir skautės susirinkę prie eglutės giedojo kalėdines giesmes. Jiems pritarė ir visa publika sudarant vieną bendrą jaukią kalėdinę nuotaiką. Skautų chorui vadovavo v.s. Onutė Pluškonienė.

Visi nepajuto, kaip greitai prabėgo kalėdinės nuotaikos vakaras. Su pasigėrėjimu tenka prisiminti, kaip gražiai skautiškoji organizacija vykdo lietuvišką kultūrinį darbą Philadelphijoje, tik visuomenė turėtų ją daugiau paremti, nes tai tikrai visų lietuvių jaunimo organizacija. (vg)

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant — 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced on power machines for garments. Steady work. KUTTNAUER MFG. CO. 2189 BEAUFIT DETROIT, MICH. (313) 567-0444 (2-5)

kus, ir klausė:

-- Tai negali verpstės išmesti?

-- Magdute, kad ne, vapėjo Marele.

-- Po tuzino metų prie verptuvės, dėstė Magdute, priprasi vyskupo dvare prie apsiėjimo. Toliau išeisi. Į turtingas klebonijas. Taip man, mergele, buvo. Taip ir tau būtų. Ne ant pluktos aslos, su įkibusiais sijonais vaikais, bet, kaip bajoraitė gražioje svetainėje.

-- Magdute, kad negaliu, vapėjo Marele. O kur ta verpstė?

-- Ten, kur padėta, pasakė Magdute. Tu išmesti, atsakymą duosi. Kitos gali išmesti, bet tai tavo atsakymo neženklins. Verpėjelės išžiūrėjo, kad ant verpstės mentės, už margų raštų paslėpta koja su nagais, ar kokios baidyklės iltys. Verptuvėje nuodėmė tokią verpstę laikyti.

-- Magdute, kad negaliu, kukčiojo Marele. Kitą dieną, ir dar kitą dieną Kiprijono verpstė gulėjo kur padėta. Moterys verpė kaip verpusios. Kartu verpė ir Marele. Dabar visa verptuvė jau nedainavo sutartinį, bet giedojo šventas giesmes ir valandėles, kurios turi galią pabaidyti piktas dvasias.

Kiekviena savaip aptarė pavojų. Viena baiminosi, kad pikta dvasia neišsoktų iš verpstės, nepulėtų kutenti ir gnaibyti; kita, kad nesisapnuotų naktimis girinės baidyklės; trečia meldėsi, kad Dievas suteiktų Marelei jėgų pakelti verpstę ir prinešti prie durų, o jau duris jos visos urmu pradarytų; ketvirta baidėsi, kad netrenktų perkūnas į verpstę, nes visad bijojo smarkaus griustinio; penkta gėdavo, kad kuo veikliausiai atvyktų vyskupėlis, tada jau viskas būtų aišku, ir pačiai nė galvoti netenka, nė baimintis reikia.

(Bus daugiau)

DIRBTI IR IŽVELGTI ALĖ RŪTA

G. GUDAUSKIENĖS "4 DAINOS" IŠLEIDIMO PROGA

Giedra Nasvytytė - Gudauskiene yra žmona, motina, veikli kultūrininkė ir kūrėja. Visa tai ji moka derinti į

užėmę poziciją ir lygiai trečią valandą visu frontu, iš visų Klaipėdos pusių prasidėjo ginklų kalba. Pajudėjome pirmyn. Smarki prieš kulkosvaidžių ugnis ir prožektorių akinanti šviesa sunkino judesius, bet toje kine judesius, bet tas sniego drėbimas buvo kaip Dievo palaima ir mes galėjome priartėti prie geležinkelio pylimo. Čia radome užuovėją ir grįžo jausmas ir orientacija. Pirmas skyriaus vyras, kuris priartėjo prie ugnies centro buvo A. Danta. Netrukus prieš veiklumas staiga nutrūko. Sukilėlių eilėse jautėsi didelė neapykanta prancūzams. Matėsi didelis pasiryžimas tuos lenkų simpatikus sutriuškinti.

Sausio 15 rytą ižygiovome į Klaipėdą ir pasijutome visa širdim esant tarp savųjų. Tuomet nesisautė pagležos ir iš volkiečių pusės. Tokiu būdu Mažosios Lietuvos veikėjų Martyno Jankaus ir Erdmano Simonaičio svajonės išsipildė, Klaipėdos kraštas grįžo prie Lietuvos.

K. Čeputis

vispusišką savo gyvenimo įprasminimą ir atneša kitiems nemažai gražių vaisių. Kalifornijos lietuvių bendruomenėje su šeima išbuvusi apie dešimt metų, Giedra, ir jos vyras dr. Juozas Gudauskas, ir sūnūs Gediminas ir Saulius bei dukrelė Daina yra susilaukę daug pagarbos ir meilės.

Kadagi mūsų giedrios ir veiklios kūrėjos laikas labai ribotas, buvo ji užkalbinta tik ke-

Giedra Gudauskiene

liais klausimais; ir susilaukta atsakymų per kelis trūkčiojančius pasikalbėjimus telefonu.

-- Kada gimė "4 Dainos"?

-- Baigus Chicagos Roosevelt universitetą (1952 m. bakalauro laipsniu, kompozicijos ir muzikologijos klases). Jos gimė per ilgesnius tarpus vieną nuo kitos, bet spontaniškai, daugiau jausmini būdu, nes taip ateina dainos.

Muziką sudaro melodija, ritmas ir harmonija. Ritmas -- svarbiausias elementas ir seniausias; harmonija -- gal tik poros šimto metų amžiaus. Dainose svarbiausia yra melodija. Esu impulso, nuotikos žmogus. Jei yra įkvėpimas, galiu dainą parašyti per valandą, net be pianino; žinoma, gautas mokyklose muzikinis pasiruošimas įsta to kūrybinį jausmą ir rėmus.

-- Kodėl "4 Dainų" tekstai atspausdinti lietuvių ir anglų kalbomis?

-- Kodėl mes čia turėtume vengti mums draugiško krašto kalbos?

Mano mintį spausdinti ir anglų kalba labai parėmė bei paskatino prof. dr. Elena Tumienė. Juk tada šioms dainoms daug platesnė auditorija. Kalba yra siena, kliudanti išeiti į kitos tautos kultūrinę areną ir į lietuviškai sunkiau suprantanti ateities jaunimą. Mano svajonė, -- kad muzikos besimokantis lietuvis studentas suprastų ma-

no dainų dvasią ir, kad jas dainuodamas, lyg ant sparnų, išneštų į platesnes erdves lietuviškos muzikos jausmą ir poetą B. Brazdžionio, F. Kiršos (kurių tekstus dainoms panaudojau) žodžių skambumą ir grožį.

"4 Dainų" tekstą anglų kalba paruošė chigagietis lietuvis Ričardas Daukas, mokytojas, baigęs Loyolos U-tą, dėstąs anglų kalbą University Highschool Los Angeles, Calif. Jis yra vedęs Liną Čingaitę ir turi dukrelę.

Manau, kad Ričardo Dauko pagelba prie šio leidinio yra labai reikšminga. Lietuvių -- anglų kalbomis knyga pateks ir į bibliotekas, ir gal į muzikos mokyklas; svarbiausia, -- į mūsų dar tebesančio lietuviškos dvasios, bet kalbą sunkiai bevartojančio jaunimo tarpą. Turėdama savo "jaunimą" namie, suprantu juos ir norėčiau, kad mano kūryba būtų jų suprata ir naudojama.

-- Koks jūsų kūrybos procesas?

-- Įvairus, pagal aplinkybes ir nusiteikimą. Spontaniškas, kai turiu ir noriu ką pasakyti. O kartais rašau, kai esu prašyta ir kai pažįstu dainininką (jo balso ir muzikalumo apimtį).

Rašydama iš įkvėpimo, esu lyg hipnozė, nieko kito nematau ir negirdžiu. Bet tokie palaiminti momentai reti.

Dainininkų balsams pritaikant rašyti man nėra sunku, nes pati studijavau dainavimą. Akompanimentą kartais panaudoju ir komplikuočiau, nes pianinas yra mano instrumentas, -- esu jį gerai apvaldžiusi.

Paskutinė iš "4 Dainų" rinkinio buvo išauginta iš mažos suvalkiečių liaudies dainos. Tai laikoma organiškų priėjimo būdu; tekstas duoda vedamąją muzikinę mintį.

-- Ar jaučiate dėdės muziko, prof. K.V. Banaičio, įtaką?

-- Gal būtų, giminės kraujyje yra bendrų poslinkių ir gabumo ar pamėgimo kurios srities. Prof. K.V. Banaitis davė man harmoniją, bet nebuvo mano pagrindiniu kompozicijos mokytoju. Čia studijavau, man įtakos darė modernieji muzikai (Debussy, Barok, Gershwin...)

Žinoma, aš jaučiuosi tiksliai kukli muzikė, palyginus su K.V. Banaičiu, lietuvių muzikų ažuolu.

-- Ką daugiau vertinate mūsų išeivijoje: meninę kūrybą ar visuomeninę veiklą?

-- Atsakydama turėsiu galvoj tik muzikinę išeivijos gyvenimą.

Svarbu ir viena, ir kita. Visuomeninė veikla reikalinga mums kaip duona: išlaikyti gyvybei chorai, operetės, dainos, bažnytinis giedojimas... Kad eitume susitvėrę, kad išliktume gy-

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Kūčių vakarą Cherbourgo gyventojai, kadaėjo bažnyčion Bernelių Mišiom, matė laivų igras pakraunant įvairias atsargas.

Anksčiau žydai mieste pirkto viską pradedant aspirinu ir baigiant amerikietiškomis cigaretėmis. Kai kurie šypsodamiesi aiškino, kad išvyksta Kalėdas švęsti į Izraelį.

Kalėdų rytą, vilkstinėje be šviesų, penki laivai praplaukė rytinius molus ir pasukę į pietus, perkirto Biscayilanką.

Jie laikėsi radijo tylos, kol po 64 valandų pasiekė Gibraltarą. Čia jie išiskyrė, neduodami progos sovietų laivams juos apsupti ir ištumti į nedraugišką uostą.

Prie Sicilijos Izraelio tanklaivis laukė su kuro papildymu. Čia jau ir jų laivyno daliniai, su dviem povandeniniais laivais, pradėjo lydėjimo pareigą.

Audros paslėpti didžiąją kelionės dalį, pilki laivai Haifoje pasirodė Naujų Metų išvakarėse. Tūkstančiai žydų juos sveikino; kaukė laivų sirenos; padėkos maldos buvo sakomos sinagogose.

Šie laivai yra idealūs Izraelio mažam laivynui. Kadangi Egiptas jau turi 20 šios klasės laivų, žydai po šešių dienų karo, užsakė tuziną šių laivų. Kiekvienas jų yra prancūzų gamybos korpuso, su vokiškais motorais ir italų elektromotais įrengimais.

Penki iš pirmųjų septynių pagamintų laivų išplaukė iš Cherbourgo dar prieš de Gaulle embargo paskelbimą. Sekantys du, jau nelegaliai išspruko po trumpo susipažinimo plaukimo. Tarptautiniuose vandenyse Izraelio lėktuvai parašutais jiems nuleido užtektinai kuro ilgai kelionei į Haifą.

Sekantį kartą: Lenkyninis automobilis bulvėms vežti.

vi, drauge. Tikroji meninė kūryba -- jau išėjimas į tarptautinę plotmę. Tada reikia platesnio, akademiškesnio pasiruošimo, ir daugiau pastangų, daugiau talento bei pasiryžimo ir pasiaukojimo. Dieve duok mums daugiau Šukų (Lilija), Motekaičių (Manigirdas), Lapinskių (Darius), -- lietuviškų genijų, kurie ir mūsų muziką išneštų į platumas.

-- Kaip tuos reiškimosi būdus suderinate savo gyvenime?

-- Šias "4 Dainas" tiksliau daugiau akademiniam jaunimui, kamerinėms programoms; jos turi aukštesnių reikalavimų dainininkams.

Dažnai dirbu ir paprašyta, iš pareigos. Tai pritaikomoji muzika. Paruoši taip, kad įvairaus pajėgumo žmonės galėtų išpildyti. Jei tik galiu, neatsisakau talkinti paren-

(Nukelta į 6 psl.)

Klaipėdos sukilėliai K. Čeputis, P. Beleckas, A. Jonaitis ir S. Staniškis nusifotografavę 1923 m. sausio 17 d. Klaipėdoje.

Kaip ižygiovome į Klaipėdą

Mūsų grupė išukilėlių eiles išjungė prie Bajorų. Tuoju būdu aprūpinti žaliu raiščiu suraidėmis M.L.S. kuriuos užsidėjome ant kairės rankovės. Žiema dar savo veido nerodė. Žygiuojant per laukus mažomis grupelėmis, klimpome, purvai vėlėsi ir atviros pelkės labai vargino.

Maisto gaudavom iš vietinių gyventojų. Visur jautėsi nuosirdumas ir supratimas. Neapykantos ar bet kokio pasipriešinimo nepastebėjau, ir taip artėjome prie Klaipėdos. Mūsų kuopa užėmė Bachman dvarą. Įren-gėme pozicijas ir kulkosvaidžio lizdus, nekantariai laukdami puolimo momento. Šala... Vakaruose kaupiasi juodi debesys. Vėjas kyla ir suka rudens lapų verpetus.

Mūsų skyrius iš 16 vyrų priekinėje linijoje kovos padėtyje. Du vyrai budi pozicijoje prie kulkosvaidžių. Visą dieną seku per žiūronus priešą už upės Danges. Įsakyta stebėti bet kokią judėjimą, jo pozicijų įtvirtinimus ir kulkosvaidžių ugniavietes, kad momentui atėjus galėtume sukoncentruoti ugnį reikiama kryptimi.

Bachman dvaras ant kalnelio, tad puolimas pirmyn vyktų žemyn pakalnėn, link geležinkelio, labai pavojingas, nes prieš šaudymas būtų stiprus, pastebėjus bent kokią mūsų judėjimą. Laukiame išakymo dėl puolimo valandos. Vidurnaktį buvau išauktas į kuopos štabą. Kuopos vadas kapitonas Astupėnas davė išakymą su skyrium pradėti puolimą link upės Danges lygiai trečią valandą sausio 15 d. Priešas, lyg nujausdamas, naudojo stiprią akinančią prožektorių šviesą, kad ir pajudėti negalima. Bandžiau kulkosvaidžio ugnimi numušti tą šviesos milžiną, akį -- nepavyko. Apie antrą val. išaiškinau vyrams gautą uždavinį ir puolimo kryptį.

Visame fronte ramu ir sakau, tai tyla prieš aud-

JAU PRADĖTA REGISTRACIJA

Norintieji keliauti su lietuvių ekskursija į LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS DEKACIJĄ ROMOJE (koplyčią pašventins Šv. Tėvas Paulius VI), užsisakykite vietas DABAR -- iki 1970 m. vasario 20 d.

Kreipkitės į: CATINTOURS, INC.
109 North Dearborn St.
Chicago, Ill. 60602

Telefonas: (313) 332-4111

Registruojantis reikia įmokėti \$100.00.

Čekis rašomas: CATINTOURS, INC.

VYKSTA DVI EKSURSijos:

Pirma išvyksta iš New Yorko birželio (June) 17 d. ir grįš į New Yorką liepos (July) 15 d. Kaina \$693.00. Antra išvyksta iš Chicagos birželio (June) 18 d. ir grįš į Chicago liepos (July) 13 d. Kaina \$703.00.

Abiejose ekskursijose į paminėtą sumą įeina Jet lėktuvo kelionė į abi puses, visos kelionės (tours), kambarys ir maistas viešbučiuose.

KELIONĖS PROGRAMA

Jet lėktuvas nuskraidins į Lisaboną, Portugalijoje. Iš ten autobusais aplankysime žymesnes vietas Portugalijoje, Ispanijoje, pietinėje Prancūzijoje ir Italijoje.

BROŠIŪRĄ su smulkesnę kelionės programą reikalaukite iš CATINTOURS, INC.

Ši skelbimą pasilaikykite.

Ričardas Daukas

DIRBTI IR ...

(Atkelta iš 5 psl.)

gimams, kolonijos koncertams ir papildymui literatūros vakarų.

-- Kokie kūrybiniai planai ateičiai?

-- Nėra kūrybinių planų; bet yra planų ateičiai: sutvarkyti kas jau sukurta. Yra apie trys tuzinai dainų įvairiems balsams; fortepiono bei kamerinės muzikos.

Tikroji muzika (menas) sukurama tik įtempus aukščiausias pajėgas, per proto ir jausmo sintezę. Tam reikia platesnio supratimo (labiau išauklėtos ir visuomenės), didelių pastangų ir laiko. Poilsio muzika (recreation) pratina žmones prie tikrosios muzikos pamėgimo, drauge lyg ir ugdo, paruošia dirvą muzikai - menui. Tai liaudies dainos, įvairūs gitaristai, chorai, ansambliai, saviveikla.

Yra modernių muzikų, kuriančių elektroninių garsų, džesio muziką. Įdomi yra kompozitoriaus Harry Partch knyga "Muzik Genesis". Šis kompozitorius daro pats savo instrumentus ir kuria muziką instrumentalistų grupėms. Labai savotiška, įdomi muzika; yra jo išleistų plokštelių. Kitas instrumentalinės muzikos kūrėjas Ray Harris turi daug tautinio atspindžio (kaip mūsų Br. Budriūnas). Harry Partch natūralių instrumentų vartojimo pavyzdžiu, galbūt ir lietuviai galėtų savo instr. pajavinti: spragilai, kultuvės, klumpės (klumpės pati esu vartojusi).

Panašūs kompozitoriai ir visa liaudinė miestų muzika (visi triukšmingi ansambliai) mane domina ir duoda naujų idėjų. Norisi išgauti tokių kūrinių, kurie būtų patraukli jauniui, nes jie išpildys ir kurs patys ateičiai.

Dirbant bet ką, vis norisi žvelgti į ateitį.

ALTS-gos Los Angeles skyriaus pirmininkas Bronius Duda, klebonas prelatas Jonas Kučingis, K. S. Karpius, Adelė ir Henrikas Bajaliai.

Prezidento A. Smetonos minėjimas Los Angeles lietuvių tarpe

Mano apsilankymas Los Angeles lietuvių kolonijoje sutapo su prezidento Antano Smetonos 26 metų mirties sukaktimi.

Šiuo pasikalbėjimu su naujos gaidų knygos autore norima atkreipti dėmesį į "4 Dainų" leidinį. Giedra Gudauskienė, iš tikro, yra gili ir dinamiška kūrėja - kompozitorė. Jaunimo ji labai mėgstama asmeniškai (kaip mokytoja Santa Monikos lituanistinėje mokykloje, kaip Jūrų Skautų globėja, kaip ansamblio "Baltijos Vėjai" vadovė...), ir jos darbai, kūrybiniai bei visuomeniniai, -- šiltai priimami Kalifornijos lietuvių bendruomenės.

Išvalgūs ir kūrybiški Giedros Nasvytytės-Gudauskienės planai, reikia manyti, pasieks lietuvių širdis visoj išeivijoje ir Tėvynėj.

Leidinį "4 Dainos" labai vykusiai iliustravo Stepas Makarevičius. Gražiai atspaudė Saleziečių spaustuvė Romoje.

Alė Rūta

K. S. KARPIUS

mi. Jis mirė 1944 m. sausio 9 d. Clevelande.

Los Angeles minėjimas, paskaita ir filmo rodymas atlikta sausio 10 ir 11 d. Filmas apima prezidento A. Smetonos atsilankymą Clevelande 1941 metų balandžio 30 d., jo mirtį ir laidotuves 1944 metais sausio 13 d.

Pamaldas už velionį prezidentą čia kasmet užsako A.L. Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba.

Šeštadienį, sausio 10, filmas parodytas Šv. Kazimiero parapijos lituanistinės mokyklos mokiniams, susitarus su mokyklos vedėju kun. Romu Kasponiu. Mokiniai gavo progos pažinti buvusį Lietuvos prezidentą A. Smetoną, o taipgi ir Dr. Basanavičių, Dr. Kudirką ir poetą Maironį iš Clevelando lietuvių Darželyje esančių paminklų.

Los Angeles klebonauja sumanus, energingas prelatas Jonas Kučingis. Parapijai esant nemazai, turi du vikarus, kun. dr. Algį Ališauską ir kun. Romą Kasponį, clevelandietį, kurio tėvai gyvena Clevelande.

Parapijos pastatai stebina svečius: nauja bažnyčia, ne perdidelė, bet užpildoma lankytojais; mokyklos pastatai, klebonija, vienuolių mokytojų namas, didoka salė talpinanti kelis šimtus žmonių.

Sekmadieniais į bažnyčią suvažiuoja net iš už kelių dešimtų mylių. Po pamaldų, jie dalyvauja jeigu kas būna surengta parapijos salėje.

Tai, sekmadienį, sausio 11 d. bažnyčioje buvo gedulo pamaldos už prezidentą Smetoną. Atnašavo kun. Romas Kasponis. Po visų pamaldų 12-tą valandą rinkosi į parapijos salę, kur A. L. Tautinės Sąjungos skyrius buvo nustatęs filmų rodymą ir mano trumpą paskaitą apie prezidentą Smetoną. Šių filmų demonstravimui savo aparatu patarnavo losangelietis Paulius Jasiukonis.

Po programos salėje ALTS skyriaus valdyba surengė man išleistuves Juozo Sprelnaičio restorane. Čia teko susipažinti su daugiau tautinių veikėjų. Pasikalbėjimo

se, po manim kalbėjo vietos veikėjai mjr. Kostas Liaudanskas, Ramovėnų pirmininkas Alfa Latvėnas, Dr. J. Jurkūnas, Antanas Mažeika. Programą pravedė skyriaus pirmininkas Bronius Duda.

ALT Sąjungos skyriui vadovauja: pirm. Bronius Duda, vicepirm. Kazys Statkus, sekr. Vanda Mažeikienė, izd. Henrikas Bajalis. Skyriuje su jais kartu darbuojasi Gediminas ir Janina Rukšėnai, p. Dūdienė, Nausėdienė, Adelė Bajalienė ir eilė kitų. Tautininkai neatsilieka nuo kitų visuomeninių organizacijų veiklos. Daug jų yra naujos, sukurtos vėlesnių ateivių. Greta jų yra ir senosios išeivijos organizacijų su savais veikėjais.

ŽAVISI VAKARŲ MUZIKA

Jaunimas, "beat" muzikos besiklausydamas, "siaučia" ne tik Vakaruose, bet ir okup. Lietuvoje -- tai paaiškėjo 1969 m. pabaigoje, Vilniuje, Filharmonijos salėje, gastroliauvus italų lengvo žanro dainininkai Stefani. Šalia jos, dainavo ir studentų estradinis ansamblis "Mumijos".

Visa būtų buvę savo vietoje, jei ne, pasak "Lit. ir Meno" (nr. 52, 1969) vienas "bet". Tai, kai scenoje pasirodė, su dainomis, vienas iš atvykusio ansamblio muzikantas, jis "sujudino" visus, anot vilniško savaitraščio, salėje buvusius "vaikgalius".

Kuriuo būdu tas "sujudinimas" pasireiškė? Ogi, laikraščio žodžiais: "pasigirdo kaukimas, švilpimas, beldimas kojomis... kartojant nuvalkiotą bitlų melodiją, dailis balkonuose buvusių paauglių pradėjo šaukti, skeryčioti rankomis... paaugliai įsisiutėjo".

Tai režiminį, agitatoriaus Radaičio redaguojamą laikraštį nepaprastai pykdo, ypač, kai tas jaunimas ("paaugliai") taip vergiškai seka nelemtuosius Vakarų įpročius. Patariama pačiai Filharmonijai susirūpinti tokiu lankytojų elgesiu.

Mėgsta pramoginę muziką

Okup. Lietuvos gyventojai, muzikos mėgėjai kuriems pakankamai įgrįsusi partinė propaganda bei partijos "šlovinimas" muzikoje ar dainoje, labai pamėgę pramoginę, lengvą muziką.

Ją atlieka vadinamieji estradiniai kolektyvai ir jų -- keletas. Vilniaus valst. filharmonija turi tris tokius kolektyvus: "Estradines melodijas" (vadovauja J. Tiškus), "Vilniaus aidus" (T. Saldauskas) ir L. Šaltenio vadovaujamus "Nemuno žiburius".

Tiesa (nr. 278, 1969) kolektyvams paskyrė ilga A. Urbonavičiaus straipsnį ir jis liudija dar vis kiek slepiamą partijos rūstybę kodėl, girdi, tie kolektyvai tik patenkinamo lygio, nors jų vadovai, pripažįstama, ir profesionalūs ir talentingi muzikai?

Dienraštis pripažįsta tie ansambliai labai populiarūs, jie telkia "milžinišką auditoriją", pagaliau, jei atlieka kapitalistinę paskirtį, nes, kaip teigiama, jie filharmonijai "duoda didelį pelną".

Tai, jau kažin kas negero ir todėl Tiesa ieško įvairių priežasčių. Be kitų trūkumų, dar ir tas, kad tie kolektyvai pačioje Lietuvoje koncertuoja vos 2-3 mėnesius, gi šiaip jie gastroliuoja ne tik Sovietų S-goje, bet ir "socialistinėse šalyse".

Tai būtų teigiama, nes

Mums gi, Vakaruose, knyti mintis: galima priarti ar ne jaunimo susižavėjimui "beatliu" ir pan. koncertais, betgi tas žavėjimasis Vilniuje dar ir reiškia: per daug jaunimui jau įgrįsusios ypač partijos "šlovinimu" pėsunktos dainos ar koncertai ir jie ieško ko nors naujo ir ypač Vakarais, jų papročiais dvelkiančio. (E)

juk ir pramoginės muzikos kolektyvai gali pripagauti lietuvišką muziką ar dainą. Tačiau, pagal Tiesą, visi trys filharmonijos kolektyvai (dar du veikia Radijo ir televizijos komitete) neturi "ryškaus nacionalinio kolorito" ir jie savo tarpe išsiskiria štai kuo: "Estradines melodijas" meniškai, preciziškai atlieka vad. pop. muziką, "Vilniaus aidai" artėja prie big-beat stiliaus, o "Nemuno žiburių" grojimo manieroje esanti ryški džiazinės muzikos įtaka.

Tad visi trys Lietuvoje bei kitur puoselėja aiškią Vakaruose pamėgtą, ypatingai jaunimo tarpe, muziką ir todėl ji tiek mėgiama, sutraukianti mases žmonių. Tai negali patikti partijai ir ji, dar švelnokiai, pradeda pykti, aiškinti ir kritikuoti. (E)

• VILNIUJE "Vagos" leidykla išleido teatro aktorius, pedagogo Ant. Sutkaus atsiminimų knygą "Vilkolakio teatras". Sutkus yra buvęs to, vientelio Lietuvoje, satyros teatro, veikusio 1919-25 m. steigėju bei vadovu.

REIKALAUKITE
PAS KNYGŲ
PLATINTOJUS
ARBA DIRVOJE

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Kaina 6 doleriai.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED
UP TO \$10,000
BY MUTUAL FEDERAL SAVINGS

4 3/4%
per annum

Pasbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:

Mar. 31 - June 30

Sept. 30 - Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual
Federal
Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

• T. Blinstrubas, ALT S-gos pirmininkas, praeitą savaitgalį būdamas Clevelande aplankė Dirvos redakciją ir čia turėjo pasikalbėjimą Dirvos ir sąjungos reikalais su Vilties Draugijos valdybos pirmininku A. Laikūnu, Dirvos redaktoriumi V. Gedgaudu ir ALT S-gos Clevelando skyriaus pirmininku inž. J. Nasvyčiu.

• Marija Šukienė - Vasilauskienė mirė sausio 19 d. rytą. Pašarvuota Jakubauskienės koplyčioje 936 East 185th St. Ketvirtadienį rytą, sausio 22, po gedulingų pamaldų Nauj. parapijos bažnyčioje, bus palydėta į kapus.

Laidotuvių rūpinasi Jonas Svarcas.

• Clevelando lietuvių respublikonų klubas, vadovaujamas R. Premeneckienės, parašė Valstybės departamentui raštą, pabrėžiant, kad jokio kultūrinio bendradarbiavimo tarp laisvųjų lietuvių ir pavergtųjų lietuvių okup. Lietuvoje negali būti. Valstybės Departamentas rašto gavimą patvirtino ir pareiškė, kad priima dėmesin.

Lietuvių Respublikonų Klubas susirinkimas įvyks vasario 8 d., sekmadienį, Lietuvių salėje.

• Vaidilos teatro vadovėn sutiko įeiti P. Balčiūnas, Z. Dučmanas, Z. Pecus, I. Gatautis, R. Zorska ir N. Plechavičius. Vaidilos teatro režisierius P. Maželis.

• Lithuanian Village bendrovės direktorių taryba paskutinįjį mėnesį pasėdėjo svarstė ekonominę padėtį ir galimybę įsigyti namus Nauj. parapijos rajone. Konstatuota, kad ten ypatingai sunku rasti tinkamą sklypą ar seną namą, tad nutarta kreiptis į visus lietuvių nekilnojamo turto prekybininkus, kad padėtų tokį sklypą ar namą surasti.

SVARSTYS LIETUVIŲ SALES PASTATO LIKVIDAVIMĄ

Sausio 30 d. šaukiamas Lietuvių Salės Bendrovės (Lithuanian Hall Co.) Clevelande metinis akcininkų susirinkimas. Darbų tvarkoje numatyta Direkcijos apyskaitinis pranešimas, naujos Direkcijos rinkimas ir sprendžiamas Lietuvių Salės B-vės pastato likvidavimo klausimas. Visi akcininkai kviečiami susirinkime dalyvauti. Jei kuris akcininkas susirinkime negalėtų dalyvauti, prašomas užpildyti įgaliojimą ir jį įteikti laiku patikėtam asmeniui.

Susirinkimo metu bus taip pat sprendžiamas Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubo statuso pakeitimas.

Akciniškai, negavę susirinkimo kvietimo, prašomi kiek galima skubiau pranešti savo adresus.

Į 1970 metų Direkciją kandidatuoja: Jonas APANAČIUS, Bronius BERNOTAS, Zenonas DUČMANAS, Juozas DULEBA, Ignas GATAUTIS, Stasys LUKAS, Stasys MAČYS, Jurgis MALSKIS, Antanas PASKEVIČIUS, Ernestas SAMAS ir Vytautas STUOGIS.

MIRĖ K. GELAZIUS

Praeitą ketvirtadienį Clevelande mirė Kazimieras Gelažius. Liko žmona Antanina Gelažienė, sūnus Valdas su žmona ir anūkė Julija, duktė Amanda Muliolienė su žentu Algirdu ir trim anūkėmis, dukters Audronės ir Kristina.

Velionis buvo pašarvotas Jakubauskienės koplyčioje ir palaidotas pirmadienį.

ŽURNALISTAI ORGANIZUOJASI

Prieš keletą metų Clevelande veikė lietuvių rašto klubas, žurnalistų organizacija, nejučiomis suiro. Lietuvių žurnalistų Sąjungos centro valdyba, pradėjus savo veiklą platesniu mastu, pradėjo judinti clevelandiečius žurnalistus atgaivinti ar naujai įsteigti tos sąjungos skyrių. Centro valdyba veikia Detroito, pirmininku yra Vytautas Alantas; organizacija lei-

džia ir savo biuletenį "Pranešėjas".

Sausio 16 d., Howard Johnson restorane buvo kviečiamas clevelandiečių žurnalistų pasitarimas apie skyriaus įsteigimą. Iš apie 40 asmenų pakviestų atsilankė tik J. Daugėla, K. S. Karpus, L. Leknickas, A. Balašaitienė, J. Sadauskas, Ingrida Bublėnė ir V. Bacevičius. Pasikalbėję, jie sutarė bandyti sukviesti kitą susirinkimą gavėnios metu, pasikviečiant centro pirmininką. Nuo to susirinkimo priklausys tolesnis žurnalistų skyriaus likimas.

KULTŪRINIŲ DARŽELIŲ VEIKLA

Clevelando tautinių kultūrinių darželių federacijos susirinkime sausio 15 d. Cleveland-Sheraton viešbutyje, lietuvių darželiui atstovavo pirmininkas K. S. Karpus ir Rita Premeneckienė. Apie 20 tautybių turi savo kultūrinius darželius.

Šiomet balandžio mėnesį įvyks darželių federacijos valdybos rinkimai. Ji renka dviems metams. Prieš tai, nominacijos komisija rekomenduos valdybai kandidatus.

Valdybos įvesdinimas prastai būna sąsąsėje su atitinkamu pokiliu, jo rengimui jau paskirta komisija, į kurią įeina ir R. Premeneckienė, Lietuvių Respublikonų klubo pirmininkė, įstojus į lietuvių darželio sąjungą.

Darželių federacija nutarė surinkti tautinių grupių turimus darželių iškilmių filmus į vieną, ir tinkamai suredagavus pavesti Clevelando miesto didžiojo knygyno archyvu kaip istorinį dalyką.

Šių metų pradžioje įvyks metinis Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungos susirinkimas išrinkimui valdybos šiemet metams. Apie laiką ir vietą bus pranešta vėliau. Organizacijos prašomos išrinkti ar paskirti savo atstovus į sąjungą rūpintis lietuvių darželiu. Prašomi į darbą įsijungti ir pavieniai veikėjai. (k)

• Clevelando saugumo direktoriumi paskirtas gen. lt. Benjamin O. Davis, jr., 57 m. amž. vienintelis negras turįs tokį aukštą laipsnį JAV kariuomenėje, baigęs 1936 m. West Point karo mokyklą ir dabar pasitraukęs į rezervą. Jo metinė alga būsimanti tokia pat kaip ir anksčiau šią vietą užėmusio McManamon, būtent \$24,440 metams. Policijos ir gaisrininkų sluoksniuose tikimasi, kad direktoriumi paskyrus tokį aukštą kariškį, Korėjos ir Vietnamo karų dalyvį, Clevelande bus griežčiau kovojama su kriminalistais ir miestui grąžinta ramybė. Kai kas pranašauja, kad gen. Davis ateity kandidatuosis ir į burmistro Carl B. Stokes vietą.

REIKALINGA pagyvenusi lietuvė moteris, ar pora, gyventi su pagyvenusia lietuve moterimi. Skambinti 442-3510. (4-7)

CHICAGOS ŠAULIŲ TEATRAS

1970 m. sausio 24 d., 7 v. v., šeštadienį,

Šv. Jurgio parapijos salėje

stato trijų veiksmų komediją

MĖLYNKRAUJAI

Rež. akt. ALFA BRINKA.

Bilietai po \$4, 3 ir 2 gaunami sekmadienį po liet. pamaldų šv. Jurgio parapijos salėje ir pas Mokyklos tėvų komiteto narius: V. Rociūną, K. Gaižutį, J. Budrienę, V. Nasvytį, L. Nagevičienę, Br. Mainelienę ir H. Stasą. Šį šeštadienį kasa atidara nuo 6 val. vak. parapijos salėje.

Visi maloniai esate kviečiami atsilankyti.

Po vaidinimo vaišės.

VYSK. M. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS

• Rožė Sadauskaitė, veikli Clevelando vyčių narė, baigusi Kent universitetą ir jau keli metai mokytojaujanti vienoje Clevelando valstybinėje mokykloje, šį šeštadienį susituokia su Waldu Wesh.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

ISNUOMOJAMAS vienos šeimos namas, 7615 Lockyear Ave. \$75.00. Skambinti vakarais po 6:30 v. tel. 521-4295. (4-5)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED Automatic Screw Machine Setup Men

We are seeking experienced setup men to work on Acme Gridley Multiple Spindle automatic screw machines. This will involve tooling in a wide range of operations. Excellent hourly rate based on an incentive system plus company paid fringe benefits.

APPLY PARKER HANNIFIN CORP. 30240 Lakeland Blvd. Wickliffe, Ohio or call 943-5700 An Equal Opportunity Employer (4-10)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED TOOL MAKERS

We need top-notch Tool Makers for 2d shift. Must have at least 5 years experience in the trade. Excellent hourly rate. Paid fringe benefits, opportunity to work overtime.

Apply or call 943-5700 PARKER HANNIFIN CORP. 30240 Lakeland Blvd. Wickliffe, Ohio An Equal Opportunity Employer (4-10)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE CLEVELAND, OHIO 44114 TELEF. 621-6036

DARO PAŽANGĄ, BET... LABAI LĖTĄ

Telefono ryšiai okup. Lietuvos miestuose, kaip matyti iš Vilniuje įvykusio pasitarimo ryšių automatizavimo ir skaičiavimo technikos panaudojimo klausimais

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE 1st Class Experienced MACHINISTS ENGINE LATHE BORING MILL TOOL & CUTTER GRINDER

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. 1st shift. Full or part time, good working conditions, company benefits, no layoffs, age no barrier.

Moslo Machinery Co. 20120 Detroit Rd. Rocky River, Ohio (3-9)

SHEET METAL HELPERS all shifts, steady work, overtime, all company paid benefits. NORTHERN BLOWER CO. 6409 BARBERTON AVE. CLEVELAND, OHIO W. 65, 1 block South of Denison (3-9)

ENGINEERING SUPERVISOR

We are looking for a mechanical engineer to assume the responsibility of design supervisor at our Jefferson, Ohio plant.

Jefferson is our electrical controls division and manufactures limit switches, control switches and solenoid for use in industrial applications.

ME or equivalent experience preferred in the electrical industry. Write or call Personnel Dept.

NATIONAL ACME Division of Acme-Cleveland Corp.

268-4200 Ext. 291 Cleveland, Ohio

An equal Opportunity Employer (4-6)

INDUSTRIAL ELECTRICIAN JOURNEYMAN

Have immediate opening for man with journeyman card or equivalent experience. Knowledge of machine operation & control circuits required. Apply or phone 496-2215 for interview appointment.

HAAS CORPORATION

236 W. CLARK MENDON, MICHIGAN An Equal Opportunity Employer (1-7)

("Tiesa", nr. 282, gruodžio 4 d.), daro pažangą, bet... ypatingai lėtą. Dabar aiškėja, kad telefono ryšiai Lietuvos miestuose automatizuoti 97 procentų, o kaimuose -- 82. Telefono ryšius visiškai automatizuoti numatoma tik kitais metais -- tai pareiškė Kęstutis Onaitis, Lietuvos ryšių ministras.

Šiuo metu Lietuvoje automatinės tarp miestinės telefono stotys veikia šiuose miestuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Džiaugiamasi, kad pvz. vilniečiai, surinkę atitinkamą kodą, gali telefonu susijungti su 50-čia miestų (į jų skaičių įeina ne tik pačios Lietuvos, bet ir kai kurie Sovietų Sąjungos miestai). Jei Lietuvos gyventojai nori telefonu kalbėtis su kitų miestų piliiečiais, jie gali naudotis ir automatais. Jų tačiau, palyginti, nedaug, nes apie 200 ir juos te galima rasti kai kuriuose ryšių skyriuose, kurortuose, geležinkelio ir autobusų stotyse, viešbučiuose.

Elektroninis skaičiavimo centras (vykdyti vad. telefono pasikalbėjimų apskaitą) Lietuvoje, Vilniuje, tebuvo įkurtas skaičiavimo mašiną "Minskas" pastačius, vos prieš dvejus metus. Dabar ta mašina sugeba per mėnesį "apdoroti" ligi pusės milijono perforacinių kortelių.

Pokalbyje Vilniuje, be lietuvių, dalyvavo ir Sovietų S-gos Ryšių ministerijos atstovai bei svečiai iš kitų respublikų. Igoris Grodnevas dėstė apie tai, kad "artimiausiais metais visoje šalyje ryšiams bus naudojama tik kabelių - radijo relinė technika. Lygiagrečiai bus vystomi ryšiai per dirbtinius Žemės palydovus, daugiausia televizijos programoms, ypač spalvotoms, perduoti".

Cia pridurtina, kad automatinės telefono stotys Kaune nepriklausomos Lietuvos paštoose gyventojų buvo naudojamos visą eilę metų (automatinė stotis Klaipėdoje įrengta 1935 m., Kauno pašte -- 1936 m.). Jei ne kelios okupacijos ir sovietinė "pažanga", apie telefono ryšių pilną automatizaciją būtų buvę galima skelbti ne 1969 m. pabaigoje, bet bent prieš 20 metų. (E)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185TH STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai. 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SUTARTA ALT IR JAV LB VALDYBŲ PASITARIMŲ PROCEDŪRA

Prieš kurį laiką PLB valdyba ėmėsi tarpininkauti, kad Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės valdybos bendrame pasitarime siektų išlyginti tarpusavio santykius ir savo veiklą derintų abipusiu susitarimu. Abiem valdybom principu pritarus, iškilo reikalas iš anksto aptarti eilę tokio pasitarimo procedūrinių sąlygų.

Pasitarimo iniciatorių vardu dr. H. Brazaičiui pakvietus, ALT valdyba įgaliavo savo vicepirmininką T. Blinstrubą tokios procedūros aptarimui. Tuo tikslu jis š. m. sausio 16 d. buvo atvykęs Clevelandan ir čia su PLB vicepirmininku dr. H. Brazaičiu suplanavo ALT ir JAV LB valdybų pa-

sitarimų procedūrą. Judviejų pasitarimas vyko Cleveland Sheraton viešbutyje, kur p. T. Blinstrubas buvo apsisitęs.

MIRĖ KOMPOZITORIUS VYTAUTAS BACEVIČIUS

Praeitą penktadienį New Yorko ligoninėje mirė žymus lietuvių kompozitorius ir pianistas Vytautas Bacevičius, 65 m. amž., nuo 1942 m. New Yorke turėjęs nuosavą muzikos studiją.

MIRĖ VACLOVAS ALKSNINIS

New Yorke praeitą penktadienį nuo širdies smūgio mirė Vaclovas Alksninis, 67 m. amž., Lietuvos kariuomenės savanoris, baigęs 1921 m. karo mokyklą. 1943 m. už patriotinę veiklą buvo vokiečių suimtas ir uždarytas Stutthofio koncentracijos stovykloje. Buvęs vienas iš antibolševikinio bloko steigėjų ir jame lietuvių atstovas.

I JAV atvyko 1949 m. ir apsigyvenęs New Yorke tuoj įsijungė į visuomeninę veiklą. Vlika atstovavo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą, priklausė ramovėnams, buvo Balfo centro valdybos narys, LB New Yorko apygardos valdybos narys ir Vilties Draugijos narys.

• Jonas Vigelis, LB Philadelphia's apylinkės valdybos išdininkas, valdybos vardu atsiuntė auką 20 dol. ir dėkoja už straipsnius, atspausdintus Dirvoje, apylinkei rengiant Grandinėles koncertą Philadelphia'je. Už auką nuoširdžiai Dirva dėkoja.

LOS ANGELES

• Janina ir Gediminas Rukšėnai, gyv. Los Angeles, Calif., papildė Vilties Draugijos įnašą, atsiųsdami 20 dolerių.

Vilties Draugijos valdyba nuoširdžiai dėkoja.

PRADEDA RADIO PROGRAMAS

Kalifornijos Lietuvių Radijo Valandėlė, persitvarkius, vėl pradeda veikti. Radijo programas pradės transliuoti nuo sausio 31, šeštadienio, kiekvieną šeštadienį, stotis KTYM, banga AM 1460, pradžia 12 valandą iki 12:45 val. Prašome klausyti.

Radio Klubas

RENGIA KONCERTĄ

Los Angeles SLA 75 kuopa rengia parapijos salėje įdomią programą sekmadienį, sausio 25 d., pradžia 1:30 val. po pietų. Programą paruošė rež. Juozas Kaributas; dainuos solistės F. Korsakaitė, Stasė Pautienienė ir kt. SLA kuopos nariai yra daugiausia ankstyvosios išėivijos lietuviai, čia apsigyvenę jau kaip pensininkai.

SUTIKO N. METUS

Los Angeles lietuviai Naujus Metus sutiko Tautiniuose namuose. Balių rengė ALT S-gos skyrius. Pilnoj nedidelė salė gražioje nuotaikoje rinkiniai svečiai praleido naktį iki 4 val. ryto. Pasitinkant Naujus Metus skyriaus pirmininkas Bronius Dūda pravėdė trumpą programą, sveikinimą padarė svečias iš Clevelando K. S. Karpis.

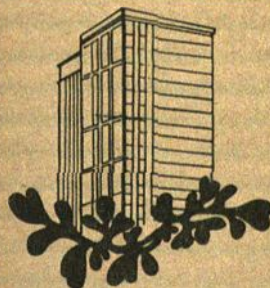
• Lietuvių Klubas toje pat salėje savo Naujų Metų balių turėjo sekmadienį, sausio 11 d. Tai daugiausia senosios išėivijos lietuviai pensininkai, kurių čia esama daug suvažiavusių iš rytinių kolonijų. (kn)

• Vanda Mažeikienė, DLK Birutės D-jos Los Angeles

Rūtos investavimo bendrovės prezidentas inž. E. Jarašūnas gruodžio 28 d., Chicagoje darė pranešimą apie bendrovės veiklą ir investavimo galimybes. Pranešimo pasiklausyti buvo susirinkę gausūs būrys chicagiečių lietuvių.

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

S. Butkauskas Šaulių kuopos vicepirmininkas Leonardas Šulcas teikia 100 dolerių ps. Audronei Tamulionytei Detroito skautėms paremti. K. Sragausko nuotrauka

PADĖKA

Giminėms, draugams, prieteliams ir pažįstamiems už dalyvavimą

A + A DOMO PENIKO

laidotuviuose, paaukojusiems šv. Mišias, gėles, Lietuvių Fondui sudėtas aukas, organizacijoms ir jų atstovams už pasakytas atsiveikimo kalbas, pareiškusius užuojautas žodžiu, laiškais, spaudoje ir Laisvės žiburio radijo valandėlei, — visiems nuoširdžiai dėkojame.

Gili padėka kun. Pikturai, kun. Valiūšaičiui ir kitiems kunigams už religinį patarnavimą koplyčioje, bažnyčioje ir kapinėse.

Taip pat nuoširdžiai dėkojame laidotuvių direktorei M. Šalinskienei už parodytą rūpestingumą.

Žmona Teodora, sūnūs:
Gerimantas ir Romualdas
su šeimomis

Mūsų prieteliams ir Korporacijos broliams,
JUOZUI ir JONUI MAURUKAMS, jų šeimoms ir
giminėms, jų motinai

ONAI MAURUKIENEI

mirus, reiškiamo širdingą užuojautą

Aldona ir Stepas Mackevičiai

A + A

ONAI MAURUKIENEI

mirus, jos sūnui dr. J. MAURUKUI, jo šeimai ir
visiems jų artimiesiems, gilią užuojautą reiškia

Kubiliūnų šeima

Carol MINAR, Enciklopedijos Britanica redakcijos atstovė sausio 8 d., lankėsi Balzeko Lietuvių Kultūriname Muziejuje pasirinkti enciklopedijos leidiniams Amerikos lietuvių gyvenimo vaizdėlių; žymesnių mūsų visuomenės veikėjų fotografijų, o taipgi lietuvių kultūros pastatų, bažnyčių, paminklų, muziejų nuotraukų. Nuotraukoje matome BLK muziejaus spaudos ir foto sekcijos vedėją Konstantiną Petrauską ir Carol Minar. St. Balzeko Jr. nuotrauka

lyvauti. Susirinkimui pasibaigus, toje pačioje vietoje bus bendras pasitarimas. Vytautas Abraitis padarys pranešimą JAV politiniais reikalais. A. S. Trečiokas supažindins su aktualiais lietuvių reikalais. Visi lietuviai maloniai prašomi dalyvauti šiame bendrame pasitarime 3 val. popiet.

ALT S-gos nariai dalyvauja pirmą val. popiet ir šiame bendrame susirinkime-pasitarime. (ast)

DETROIT

LIETUVIŲ NAMŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Metinis Lietuvių Namų Draugijos narių susirinkimas įvyks sausio 25 d., 12 val. Lietuvių Namuose 3009 Tillman St. Nesusirinkus pakankamam skaičiui narių ir nesudarant kvoromo, remiantis įstatais, po 1 valandos šaukiamas naujas susirinkimas ir bus laikomas teisėtas, nežiūrint atvykusių skaičiaus. Dienotvarkėje: valdybos narių rinkimas, revizijos komisijos rinkimai, pranešimai, apyskaitos tvirtinimas, klausimai ir sumanymai.

PASISEKĖ PIETŲ

LB Detroito apylinkės valdybos seniūnų ir LF įgaliotinių suruoštuose pietuose, Lietuvių Namuose sausio 11 d. susirinko netoli šimto žmonių. Dalyvavo LB apylinkės valdyba su seniūnais ir LF vjaus komitetas su įgaliotiniais. Dauguma jų buvo atvykę su žmonėmis. Šiuose pietuose turėjo ir retų svečių: inž. Ramanauską iš Argentinos ir Simo Stasio motiną, nesenai atvykusią iš Lietuvos. Pietus atidarydamas apylinkės pirmininkas inž. Jonas Gaizutis pasidžiaugė, kad atsilankė daugiau žmonių negu buvo tikėtasi, Malda sukalbėjo kun. Alfonsas Babonas.

Šių pietų tikslas buvo seniūnus ir įgaliotinius išjudinti ir bendrai padirbėti Lietuvių Fondui. Lietuvių Fondo vadovybės Detroitui yra skirta kvota \$100,000. Surinkta tik \$31,884.00. Vajų norima baigti banketu, kuris įvyks vasario 22 d.

Vajaus Komiteto pirm. Vytautas Kutkus pateikė kiek Detroitas turi LF narių ir kokiomis sumomis jie į tą fondą yra įstoje.

PLB vardu dr. Vytautas Majauskas pranešė, kad turės atspausdintų ant automobilių lipdyti ženklų ir prašė seniūnų prisidėti prie jų išplatavimo. Ženklų kaina 2 už \$1.00, o platintojams duodama 20%.

Jonas Urbonas irgi kreipėsi į seniūnus ir prašė, kad renkant solidarumo mokesį kartu žmonės pasiūlyti užsiprenuoruoti ir biuletenį "Pasaulio Lietuvis".

A. Misiūnas pastebėjo, kad neprotinga ir negražu viską krauti vien tik seniūnams. Yra nepatogus prašant sumokėti solidarumo mokesį, tuo pačiu prašyti įstoti ir į Lietuvių Fondą, siūlyti įsigyti automobiliui lietuvišką ženklą ir užsiprenuoruoti "Pasaulio Lietuvis". Pirm. J. Gaizutis paaiškino, kad seniūnams tas nėra uždėdama kaip pareiga, bet tik prašoma įsijungti į šį kilnų ir gražų darbą.

Pietūs praėjo jaukioje ir draugiškoje nuotaikoje.

A. Grinius

CHICAGO

• New Yorko Metropolitan Operos solistės Lilijos Šukytės koncertas, ruošiamas Lietuvių Fondo, įvyks ta Chicagoje š. m. kovo mėn. 1 d., 7 val. vakaro, Orchestra Hall, 220 So. Michigan Avenue. Koncerto pelnas skiriamas paremti lietuvių kalbos lektūros atidarymo Chicago's Universitete.

Bilietai: Lietuvių Fondas, 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 778-2858 ir "MARGINIAI", 2511 West 69th St., Chicago, Ill. 60629, telef. 778-4585. (Sk.)

LF TRADICINĖ VAKARIENĖ

Š. m. balandžio mėn. 5 d., 3 val. p. p. Chicagoje, Lietuvių Fondo ruošia tradicinę vakarienę su įdomia menine programa. Vakariene bus Personality Lodge salėje, 4740 So. Cicero Ave.